

Διαφάνεια στη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ

Παρά την πρόοδο, η συνολική εικόνα δεν είναι ακόμη αξιόπιστη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

Σημείο

01-15 | **Κύρια μηνύματα**

01-06 | Το θέμα και η σημασία του

07-15 | Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

16-64 | **Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα**

16-43 | Παρά τις όποιες βελτιώσεις, η διαφάνεια της ενωσιακής χρηματοδότησης προς ΜΚΟ υπονομεύεται από την έλλειψη αξιόπιστης συνολικής εικόνας

17-24 | Ο χαρακτηρισμός και η καταχώριση οντοτήτων ως ΜΚΟ δεν γίνονται πάντοτε κατά τρόπο συνεκτικό και αξιόπιστο

25-38 | Παρά τον εξορθολογισμό της διαδικασίας επιχορήγησης, δεν έχουν επιλυθεί τα προβλήματα πληρότητας και ακρίβειας των δεδομένων

39-43 | Η αναξιόπιστη συνολική εικόνα των δαπανών της ΕΕ για τη χρηματοδότηση ΜΚΟ αποτελεί πρόσκομμα για τη διεξαγωγή χρήσιμης ανάλυσης

44-64 | **Οι διαχειριστές κονδυλίων της ΕΕ εξακριβώνουν τη διαφάνεια των αποδεκτών, αλλά δεν ελέγχουν προδραστικά τη συμμόρφωσή τους με τις αξίες της ΕΕ**

45-51 | Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματός μας ήταν διαφανείς

52-57 | Ο σεβασμός των ενωσιακών αξιών δεν επαληθεύεται κατά τρόπο προδραστικό

58-64 | Οι πρακτικές των ΜΚΟ του δείγματός μας αναφορικά με τη διαφάνεια ποικίλλουν σημαντικά, με τις μεγαλύτερες οργανώσεις να έχουν καλύτερες επιδόσεις

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Λίγα λόγια για τον έλεγχο

Στήριξη της ΕΕ προς ΜΚΟ και εφαρμοστέες απαιτήσεις διαφάνειας

Ενωσιακή χρηματοδότηση προς ΜΚΟ

**Παράρτημα II – Νομική βάση της ΕΕ για τις απαιτήσεις διαφάνειας για
επιλεγμένα προγράμματα της ΕΕ**

**Παράρτημα III – Βασικές πληροφορίες σχετικά με τις οντότητες του
δείγματός μας**

**Παράρτημα IV – Περιγραφή της μεθοδολογίας που εφαρμόσαμε για την
αξιολόγηση της εθελοντικής διαφάνειας των ΜΚΟ**

**Παράρτημα V – Αποτελέσματα της αξιολόγησής μας σχετικά με την
εθελοντική διαφάνεια των ΜΚΟ**

Συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

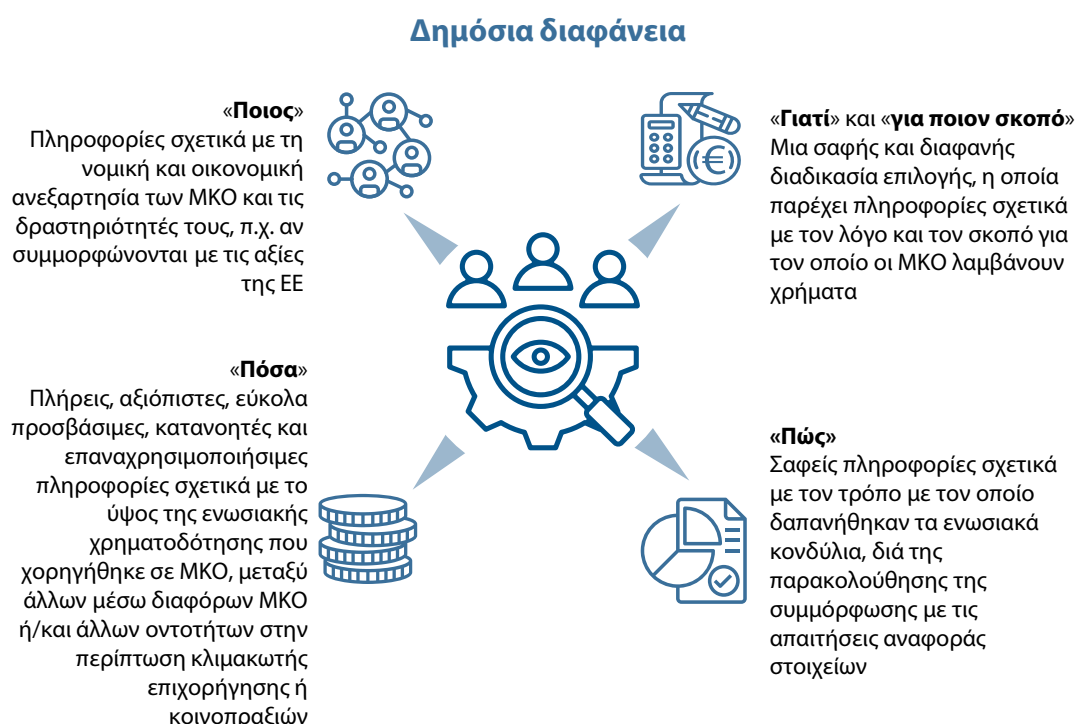
Κλιμάκιο ελέγχου

Κύρια μηνύματα

Το θέμα και η σημασία του

- 01** Στη [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#) τονίζεται η σημασία του διαφανούς και συνεχούς διαλόγου με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στις οποίες εμπίπτουν και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ). Οι ΜΚΟ εμφανίζουν μεγάλες διαφορές από την άποψη του μεγέθους ή του τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται. Ως επί το πλείστον, ασχολούνται με θέματα κοινωνικής ένταξης, ίσων ευκαιριών, ισότητας των φύλων, δράσης για το κλίμα και προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και με την έρευνα και την καινοτομία.
- 02** Η δημόσια διαφάνεια συνίσταται στην παροχή στους πολίτες των πληροφοριών που απαιτούνται, ώστε αυτοί να μπορούν να υποχρεώνουν σε λογοδοσία τους αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων δημόσιους φορείς. Αυτό σημαίνει ότι η εκπλήρωση των απαιτήσεων διαφάνειας δεν περιορίζεται στην παροχή πληροφοριών σχετικά με τους αποδέκτες των κονδυλίων της ΕΕ και την αιτία και τον σκοπό της χορήγησής τους, αλλά περιλαμβάνει και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης τους, το ύψος τους και τον βαθμό συμμόρφωσης των αποδεκτών τους με τις αξίες της ΕΕ (βλέπε [γράφημα 1](#)).

Γράφημα 1 | Η δημόσια διαφάνεια συνίσταται στην παροχή πληροφοριών για τους σκοπούς της λογοδοσίας

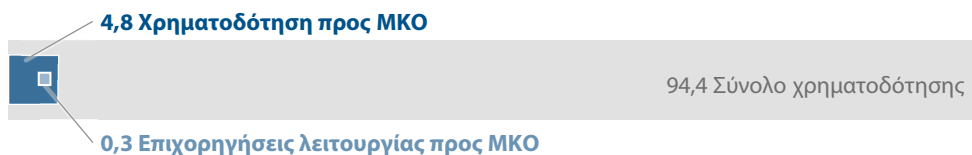
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των προτύπων διεθνών οργανισμών για τη δημόσια διαφάνεια (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και Διεθνής Διαφάνεια).

- 03** Σύμφωνα με τη Συνθήκη, η ΕΕ θεμελιώνεται στις αξίες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες. Η συμμόρφωση με τις αξίες αυτές αποτελεί συμβατική υποχρέωση των αποδεκτών ενωσιακής χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ.
- 04** Γενικά, από τον ενωσιακό προϋπολογισμό χρηματοδοτούνται δραστηριότητες εκτελούμενες τόσο από ΜΚΟ όσο και οντότητες άλλων ειδών. Η ενωσιακή χρηματοδότηση προς τις ΜΚΟ λαμβάνει ως επί το πλείστον τη μορφή επιχορηγήσεων. Οι οργανώσεις αυτές πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις διαφάνειας που ισχύουν για όλους τους αποδέκτες ενωσιακών πόρων. Κατά την περίοδο 2021-2023 που κάλυψε ο έλεγχός μας (βλέπε [γράφημα 2](#)), η Επιτροπή ανέφερε ανάληψη δεσμεύσεων ύψους 4,8 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη χρηματοδότηση ΜΚΟ στο πλαίσιο των εσωτερικών πολιτικών. Επιπλέον, οι αρχές των κρατών μελών ανέφεραν τη χορήγηση 2,6 δισεκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), των δύο ταμείων υπό επιμερισμένη διαχείριση που κάλυψε ο έλεγχός μας. Για τις πολιτικές αυτές, οι συνολικές χρηματοδοτικές δεσμεύσεις της ΕΕ ανήλθαν σε 7,4 δισεκατομμύρια ευρώ.

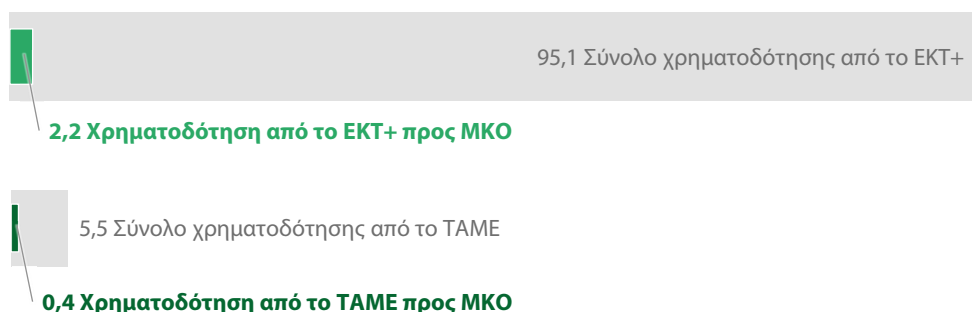
Γράφημα 2 | Κατά την περίοδο 2021-2023, σε ΜΚΟ διατέθηκε λιγότερο από το 4 % της χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για τις επιλεγμένες εσωτερικές πολιτικές

(σε δισ. ευρώ)

Από την Επιτροπή (άμεση/έμμεση διαχείριση)

Από τα κράτη μέλη (επιμερισμένη διαχείριση)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του συστήματος δημοσιονομικής διαφάνειας και χρηματοοικονομικών στοιχείων που ελήφθησαν από τις διαχειριστικές αρχές.

05 Το ενδιαφέρον των πολιτών για την ενίσχυση των απαιτήσεων διαφάνειας που ισχύουν για τις ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ αυξήθηκε σε συνέχεια του σκανδάλου «Qatargate» που ξέσπασε το 2022. Το [Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα](#) που ενέκρινε τον Ιανουάριο του 2024 ζητούσε μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία όσον αφορά τη χρηματοδότηση που η ΕΕ χορηγεί, μεταξύ άλλων αποδεκτών, σε ΜΚΟ. Στον [δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ](#), όπως επικαιροποιήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2024, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια των ΜΚΟ-αποδεκτριών ενωσιακής χρηματοδότησης, διατυπώθηκε ορισμός της ΜΚΟ. Ως μη κυβερνητική οργάνωση νοείται μια «εθελοντική, ανεξάρτητη από την κυβέρνηση, μη κερδοσκοπική οργάνωση, η οποία δεν είναι πολιτικό κόμμα ή συνδικαλιστική οργάνωση».

06 Σε συνέχεια της έκθεσής μας του 2018 σχετικά με τη διαφάνεια στη διάθεση κονδυλίων της ΕΕ μέσω ΜΚΟ, με έμφαση στην εξωτερική δράση, ο εν προκειμένω έλεγχος εστιάζει στη διαφάνεια στη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ στο πλαίσιο των εσωτερικών ενωσιακών πολιτικών. Συγκεκριμένα, εξετάζουμε κατά πόσον η Επιτροπή, οι εταίροι της στην υλοποίηση και τα κράτη μέλη:

- συγκέντρωσαν και δημοσιοποίησαν αξιόπιστα δεδομένα σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ· και

- αξιολόγησαν καταλλήλως αν οι ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ πληρούν τις βασικές απαιτήσεις διαφάνειας, καθώς και αν σέβονται τις ενωσιακές αξίες.

Στο [παράρτημα I](#) παρουσιάζουμε περισσότερες γενικές πληροφορίες, καθώς και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την εμπέλεια και την προσέγγιση του ελέγχου.

Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

- 07** Το γενικό συμπέρασμα του ελέγχου μας είναι ότι η χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ στο πλαίσιο των εσωτερικών πολιτικών δεν ήταν επαρκώς διαφανής, αν και διαπιστώσαμε ότι, από το 2018, έτος δημοσίευσης της προηγούμενης [ειδικής έκθεσής](#) μας, έχουν επέλθει βελτιώσεις. Κατά κανόνα, η Επιτροπή και οι λοιποί φορείς υλοποίησης επαληθεύουν την πλήρωση των βασικών απαιτήσεων διαφάνειας (βλέπε [παράρτημα II](#)) πριν από τη χορήγηση χρηματοδότησης σε ΜΚΟ. Ωστόσο, δεν ελέγχουν, ενεργώντας προδραστικά, τη συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ.
- 08** Παρά τις όποιες βελτιώσεις, όπως η δημιουργία από την Επιτροπή κοινού συστήματος καταχώρισης των αιτούντων επιχορήγηση, η διαφάνεια της ενωσιακής χρηματοδότησης προς ΜΚΟ υπονομεύεται από την έλλειψη αξιόπιστης συνολικής εικόνας. Παρατηρήσαμε ότι η Επιτροπή, οι εταίροι της στην υλοποίηση και οι αρχές των κρατών μελών δεν ερμηνεύουν πάντοτε με τον ίδιο τρόπο την έννοια της μη κυβερνητικής οργάνωσης. Η καταχώριση των ΜΚΟ στο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας, το κύριο εργαλείο διαφάνειας για τους πρώτου επιπέδου αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, βασίζεται σε υπεύθυνες δηλώσεις. Η Επιτροπή εξακολουθεί να ελέγχει ορισμένα στοιχεία του χαρακτήρα μιας οντότητας ως ΜΚΟ, και ειδικότερα αν πρόκειται για ιδιωτικό φορέα και αν έχει «μη κερδοσκοπικό» χαρακτήρα. Ωστόσο, δεν ελέγχονταν σημαντικές πτυχές, καθοριστικές του καθεστώτος της ΜΚΟ, όπως η άσκηση κυβερνητικής επιρροής μέσω εκπροσώπων σε όργανα διακυβέρνησης ή κατά πόσον οι οντότητες που δηλώνουν ότι είναι ΜΚΟ δεν εξυπηρετούν εμπορικά συμφέροντα των μελών τους. Η προσέγγιση αυτή συντελεί στον εσφαλμένο χαρακτηρισμό ορισμένων οντοτήτων ως ΜΚΟ στο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας. Ο ορισμός της ΜΚΟ στον δημοσιονομικό κανονισμό του 2024 δεν αρκεί από μόνος του για την επίλυση αυτού του προβλήματος, καθώς ορισμένες επιχειρησιακές πτυχές εξακολουθούν να επιδέχονται διαφορετικές ερμηνείες (βλέπε σημεία [17](#) έως [24](#)).

Σύσταση 1

Να βελτιωθεί η καθοδήγηση σχετικά με τον χαρακτηρισμό των μη κυβερνητικών οργανώσεων

Η Επιτροπή οφείλει να διευκολύνει τη συνεκτική κατανόηση και εφαρμογή του ορισμού των μη κυβερνητικών οργανώσεων, στο πλαίσιο όλων των τρόπων διαχείρισης, εκδίδοντας καθοδήγηση για την αποσαφήνιση των κριτηρίων για την αξιολόγηση των ακόλουθων χαρακτηριστικών:

- α) της «ανεξαρτησίας από την κυβέρνηση», πέραν της προϋπόθεσης να είναι ιδιωτική οντότητα·
- β) του καθεστώτος της ΜΚΟ, όταν μια οντότητα εξυπηρετεί τα εμπορικά συμφέροντα των μελών της.

Ημερομηνία-στόχος: 2025

09 Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή βελτίωσε τον τρόπο συλλογής και διαχείρισης των πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοδότηση που χορηγείται στους διάφορους αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, καθώς και τον τρόπο δημοσιοποίησης των σχετικών πληροφοριών μέσω του [συστήματος δημοσιονομικής διαφάνειας](#). Ωστόσο, εντοπίσαμε αδυναμίες που υπονομεύουν τη συνάφεια, τη συγκρισιμότητα και τον έγκαιρο χαρακτήρα των πληροφοριών αυτών. Τέτοιες είναι ο εσφαλμένος χαρακτηρισμός αποδεκτών ως ΜΚΟ, η ελλιπής κάλυψη όλων των αποδεκτών ενωσιακής χρηματοδότησης και οι μη συγχές επικαιροποιήσεις. Η ελλιπής κάλυψη των αποδεκτών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, η Επιτροπή δημοσιεύει μόνο τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί έναντι αποδεκτών πρώτου επιπέδου (βλέπε σημεία [25](#) έως [34](#)).

10 Οι αρχές των κρατών μελών δεν παρακολουθούν την ενωσιακή χρηματοδότηση προς ΜΚΟ, ούτε παρουσιάζουν σχετικά στοιχεία. Δεδομένου ότι δεν προβλέπεται σχετική απαίτηση στο δίκαιο της ΕΕ, οι πληροφορίες αυτές δεν είναι άμεσα διαθέσιμες. Στους ιστοτόπους τους, οι αρχές των κρατών μελών δημοσιοποιούν πληροφορίες μόνο σχετικά με τα ποσά για τα οποία έχει αναληφθεί δέσμευση (βλέπε σημεία [35](#) έως [38](#)). Σύμφωνα με την [τελευταία έκδοση του δημοσιονομικού κανονισμού](#), από το 2028, θα απαιτείται η δημοσίευση σε κεντρικό δικτυακό τόπο πληροφοριών σχετικά με τα κονδύλια της ΕΕ που χορηγούνται σε αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ, στο πλαίσιο προγραμμάτων υπό επιμερισμένη διαχείριση, καθώς και πληροφοριών σχετικά με τα κονδύλια υπό άμεση και έμμεση διαχείριση. Η νέα αυτή απαίτηση αναμένεται μεν να βελτιώσει την πληρότητα των πληροφοριών σχετικά με τους αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ, αλλά δεν μπορεί να διασφαλίσει την πλήρη συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών δεδομένων

για όλους τους τρόπους διαχείρισης, δεδομένου ότι, παραδείγματος χάριν, δεν προβλέπεται η υποβολή στοιχείων για τις πληρωμές στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης (βλέπε σημείο 39).

- 11** Συνολικά, διαπιστώσαμε ότι δεν υπάρχει αξιόπιστη συνολική εικόνα της χρηματοδότησης της ΕΕ προς ΜΚΟ. Οι σχετικές πληροφορίες δημοσιεύονται σε πολλαπλά συστήματα, ιστότοπους και βάσεις δεδομένων, με αποτέλεσμα μια κατακερματισμένη προσέγγιση, η οποία υπονομεύει τη διαφάνεια και περιορίζει την κατανόηση του ρόλου των ΜΚΟ στη χάραξη πολιτικής και στην υλοποίηση προγραμμάτων της ΕΕ. Επιπλέον, ελλείπει τέτοιων πληροφοριών, είναι δυσκολότερο να αξιολογηθεί αν υπάρχει υπερβολική συγκέντρωση ενωσιακής χρηματοδότησης σε μικρό αριθμό ΜΚΟ και κατά πόσον η εν λόγω συγκέντρωση συνάδει με τους στόχους πολιτικής της ΕΕ (σημεία 40 έως 43).

Σύσταση 2

Να βελτιωθεί η ποιότητα των πληροφοριών σχετικά με τις δαπάνες της ΕΕ στο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας

Για να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα και η χρησιμότητα των πληροφοριών που γνωστοποιούνται στο σύστημα χρηματοοικονομικής διαφάνειας, η Επιτροπή οφείλει να βελτιώσει την πληρότητα και τον έγκαιρο χαρακτήρα τους, αυξάνοντας τη συχνότητα των επικαιροποιήσεων και καλύπτοντας τους δεύτερου επιπέδου αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ στο πλαίσιο της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης.

Ημερομηνία-στόχος: 2029.

- 12** Αξιολογήσαμε επίσης κατά πόσον οι διαχειριστές κονδυλίων της ΕΕ εξέταζαν επαρκώς τη συμμόρφωση των ΜΚΟ με τις βασικές απαιτήσεις διαφάνειας που όριζε η νομοθεσία (βλέπε [παράρτημα ΙΙ](#)). Διαπιστώσαμε ότι, συνολικά, οι απαιτήσεις διαφάνειας του δημοσιονομικού κανονισμού και της τομεακής νομοθεσίας για την πρόσβαση σε ενωσιακή χρηματοδότηση πληρούνταν. Η Επιτροπή και οι λοιποί φορείς υλοποίησης δημοσίευαν με τον ενδεδειγμένο τρόπο τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, διασφαλίζοντας την προσβασιμότητα και τη διαφάνειά τους (βλέπε σημεία 45 έως 49).
- 13** Οι ΜΚΟ μπορούν να λαμβάνουν επιχορηγήσεις για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω επιχορηγήσεις λειτουργίας χρηματοδοτούν διάφορες δραστηριότητές τους, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνεται η υπεράσπιση συμφερόντων. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν γνωστοποιούσε κατά τρόπο σαφή στο κοινό τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της σχετικά με τις δραστηριότητες υπεράσπισης συμφερόντων των ΜΚΟ που χρηματοδοτούνταν με επιχορηγήσεις αυτού

του είδους. Ενώσω ο έλεγχός μας ήταν ακόμη σε εξέλιξη, η Επιτροπή εξέδωσε **κατευθυντήριες οδηγίες**, σύμφωνα με τις οποίες οι συμφωνίες επιχορήγησης δεν θα πρέπει να υποχρεώνουν τους αποδέκτες να ασκούν πίεση, στο πλαίσιο της εκπροσώπησης συμφερόντων, σε θεσμικά όργανα της ΕΕ (λόμπινγκ). Ο έλεγχός μας δεν κάλυψε την εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντήριων οδηγιών (βλέπε σημεία **50** έως **51**).

- 14** Οι αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, δεσμεύονται από τις αξίες της ΕΕ. Διαπιστώσαμε ότι οι διαχειριστές κεφαλαίων της ΕΕ δεν αναζητούν κατά τρόπο προδραστικό πιθανές περιπτώσεις παραβίασης των ενωσιακών αξιών. Αντιθέτως, βασίζονται κυρίως σε υπεύθυνες δηλώσεις και δεν αξιοποιούν άλλες διαθέσιμες πηγές δεδομένων. Λόγου χάριν, δεν διενεργούνταν έλεγχοι σχετικά με την οικονομική εξάρτηση και τις πηγές χρηματοδότησης, από τους οποίους μπορούν να προκύψουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το «ποιος βρίσκεται πίσω» από μια ΜΚΟ. Από τα μέσα του 2023, η Επιτροπή διοργανώνει δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και προσφέρει καθοδήγηση στο προσωπικό της σχετικά με την υποχρέωση των αποδεκτών να σέβονται τις αξίες της ΕΕ. Ωστόσο, δεν παρέχεται καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης περιπτώσεων εικαζόμενης μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση αυτή (βλέπε σημεία **52** έως **57**).

Σύσταση 3

Να ενισχυθεί η επαλήθευση της συμμόρφωσης με τις αξίες της ΕΕ

Η Επιτροπή οφείλει να διερευνήσει τη σκοπιμότητα της περαιτέρω εξέλιξης των υφιστάμενων συστημάτων ώστε να περιλαμβάνουν επαλήθευση, βάσει κινδύνου, της συμμόρφωσης των αποδεκτών (συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ) με τις αξίες της ΕΕ, προκειμένου να εντοπίζονται πιθανές παραβιάσεις.

Ημερομηνία-στόχος: 2028.

- 15** Από την αξιολόγηση των πρακτικών δείγματος ΜΚΟ που είχαν χρηματοδοτηθεί με κονδύλια της ΕΕ προέκυψαν αξιοσημείωτες διαφορές ως προς τον βαθμό διαφάνειάς τους έναντι του κοινού. Ένας προφανής παράγοντας που επηρέαζε τον βαθμό διαφάνειάς τους ήταν η διοικητική ικανότητα. Ακόμη, η ύπαρξη ρυθμίσεων διαπίστευσης, ανεξάρτητων από τις υποχρεώσεις αναφοράς στοιχείων σε σχέση με την ενωσιακή χρηματοδότηση, ενίσχυε τη διαφάνεια των ΜΚΟ (βλέπε σημεία **58** έως **64**).

Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα

Παρά τις όποιες βελτιώσεις, η διαφάνεια της ενωσιακής χρηματοδότησης προς ΜΚΟ υπονομεύεται από την έλλειψη αξιόπιστης συνολικής εικόνας

16 Σύμφωνα με τον διεθνή ορισμό της δημόσιας διαφάνειας (βλέπε [παράρτημα Ι](#), σημείο [06](#) και [γράφημα 1](#)), θα περιμέναμε η Επιτροπή, οι αρχές των κρατών μελών και οι εταίροι υλοποίησης να παρέχουν στο κοινό έγκαιρη και αξιόπιστη πληροφόρηση σχετικά με το ύψος των ενωσιακών κονδυλίων που χορηγούνται σε ΜΚΟ και με τους επιδιωκόμενους στόχους της χρηματοδότησης αυτής. Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια, είναι αναγκαίο:

- να χρησιμοποιούνται τα ίδια κριτήρια, ώστε να υπάρχει συνέπεια στην κατανόηση του όρου «ΜΚΟ»¹. Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ακριβώς σε ποιον καταβάλλονται τα ενωσιακά κεφάλαια και να διευκολυνθεί η συνεπής και αξιόπιστη αναφορά στοιχείων σχετικά με τη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ·
- να χρησιμοποιούνται πληροφοριακά συστήματα που συλλέγουν αξιόπιστα, πλήρη και επικαιροποιημένα οικονομικά δεδομένα· και
- να δημοσιεύονται πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ σε μηχαναγνώσιμη μορφή, που επιτρέπει την περαιτέρω ανάλυση των δεδομένων για την άντληση περισσότερο αξιόπιστων πληροφοριών, όπως ενοποιημένα στοιχεία

¹ Κανονισμός 2024/2509, αιτιολογική σκέψη 8.

σχετικά με τα κονδύλια που δαπανώνται ανά αποδέκτη στο πλαίσιο όλων των προγραμμάτων της ΕΕ.

Ο χαρακτηρισμός και η καταχώριση οντοτήτων ως ΜΚΟ δεν γίνονται πάντοτε κατά τρόπο συνεκτικό και αξιόπιστο

- 17** Τον Ιανουάριο του 2022, η Επιτροπή διατύπωσε ορισμό της ΜΚΟ, στο πλαίσιο της επικαιροποίησης των δημόσια διαθέσιμων κατευθυντήριων γραμμών της σχετικά με τον τρόπο επικύρωσης των νομικών οντοτήτων που υποβάλλουν αίτηση για ενωσιακή χρηματοδότηση ή συμμετέχουν σε διαδικασίες υποβολής προσφορών της ΕΕ υπό άμεση και έμμεση διαχείριση. Επιπλέον του μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, μια ΜΚΟ πρέπει να είναι ανεξάρτητη από κάθε κυβερνητική επιρροή. Ωστόσο, στις προσκλήσεις τους για την υποβολή προτάσεων για τη χορήγηση επιχορηγήσεων λειτουργίας, διαφορετικές υπηρεσίες και οργανισμοί της Επιτροπής καθόριζαν διαφορετικά κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μιας οντότητας ως ΜΚΟ. Ως αποτέλεσμα, μια οργάνωση που θεωρείται ΜΚΟ στο πλαίσιο μιας διαδικασίας διαγωνισμού για επιχορηγήσεις μπορεί να αποκλειστεί από άλλη (βλέπε [πλαίσιο 1](#)).

Πλαίσιο 1

Διαφορετικές υπηρεσίες και οργανισμοί της Επιτροπής χρησιμοποιούν διαφορετικά κριτήρια για να διακρίνουν τις ΜΚΟ από άλλα είδη οντοτήτων

Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων Erasmus+, EKT+ και LIFE κατά την περίοδο 2021-2023 τελούσαν υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA), της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης (ΓΔ EMPL) και του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA). Στις προκλήσεις διευκρινιζόταν ότι οι ΜΚΟ δεν αρκούσε να είναι ανεξάρτητες από κυβερνητική επιρροή· έπρεπε επίσης να μην έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Ωστόσο, οι φορείς αυτοί πρόσθεσαν και άλλα κριτήρια:

- EACEA: ανεξαρτησία από πολιτικά κόμματα και εμπορικούς οργανισμούς·
- ΓΔ EMPL: ανεξαρτησία από βιομηχανικά, εμπορικά, επιχειρηματικά ή άλλα συγκρουόμενα συμφέροντα· και
- CINEA: ανεξαρτησία από άλλες δημόσιες αρχές, πολιτικά κόμματα και εμπορικά συμφέροντα.

18 Ρωτήσαμε τις αρμόδιες για τη διαχείριση του ΕΚΤ+ και του ΤΑΜΕ αρχές των κρατών μελών αν η εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει ορισμό της ΜΚΟ. Το ένα τέταρτο περίπου των κρατών μελών της ΕΕ ανέφεραν ότι στην εθνική τους νομοθεσία διατυπώνεται ορισμός της ΜΚΟ, αν και συχνά με διαφορετικό πεδίο εφαρμογής. Στο [πλαίσιο 2](#) παρατίθενται παραδείγματα εθνικών ορισμών των ΜΚΟ.

Πλαίσιο 2

Παραδείγματα ορισμών της ΜΚΟ στα κράτη μέλη της ΕΕ

Στην **Ελλάδα**, οι οργανώσεις που χαρακτηρίζονται ΜΚΟ είναι εθελοντικές, μη κερδοσκοπικές και έχουν κοινωφελή σκοπό. Είναι ανεξάρτητες από το κράτος, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους φορείς δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, τους κάθε είδους επιχειρηματικούς, συνδικαλιστικούς και επαγγελματικούς οργανισμούς και ενώσεις, τις πολιτικές οργανώσεις και τα πολιτικά κόμματα. Η ανεξαρτησία αυτή αποδεικνύεται από το γεγονός ότι στα όργανα διοίκησης και στις γενικές συνελεύσεις της οργάνωσης δεν μπορεί να συμμετέχει νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου.

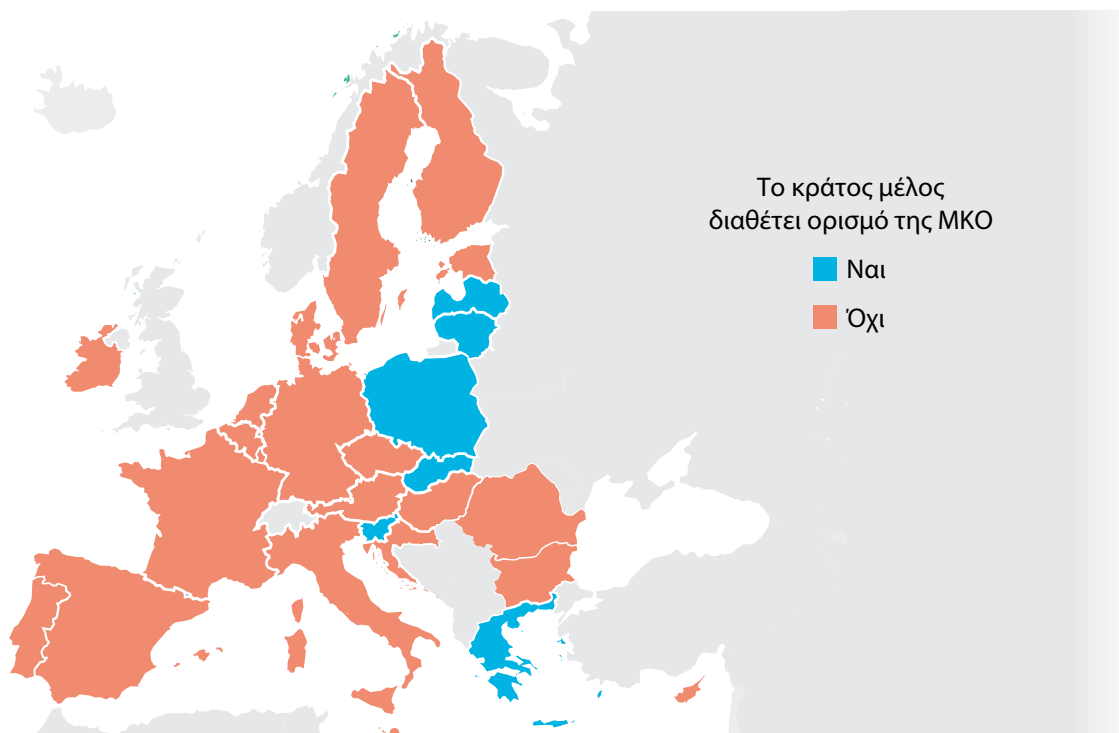
Στη **Λιθουανία**, οι ΜΚΟ πρέπει να είναι ανεξάρτητες από το κράτος ή τους κατώτερου επιπέδου φορείς και τα όργανα αυτοδιοίκησης και να ενεργούν προς όφελος των πολιτών ή ομάδας πολιτών, ενώ δεν μπορούν να επιδιώκουν πολιτικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς. Επιπλέον, οι οργανώσεις δεν χαρακτηρίζονται ΜΚΟ, εάν ελέγχονται από:

- θρησκευτικές κοινότητες·
- δήμους· ή
- άλλες οντότητες, οι οποίες δεν είναι οι ίδιες ΜΚΟ και κατέχουν περισσότερο από το 30 % των ψήφων ή της συμμετοχής στη γενική συνέλευση της οργάνωσης.

Στην **Πολωνία**, οι ΜΚΟ είναι οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και, επιπλέον, δεν είναι επιχειρήσεις (ούτε δημόσιες επιχειρήσεις), ερευνητικά ιδρύματα ή τράπεζες και δεν δραστηριοποιούνται στον τομέα των δημόσιων οικονομικών. Ακόμη, ΜΚΟ δεν θεωρούνται τα πολιτικά κόμματα και τα ιδρύματά τους, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι ενώσεις εργοδοτών και εργαζομένων.

19 Στον χάρτη στο [γράφημα 3](#) απεικονίζεται ποια κράτη μέλη έχουν δικό τους νομικό ορισμό των ΜΚΟ.

Γράφημα 3 | Λίγα μόνο κράτη μέλη διαθέτουν δικό τους νομικό ορισμό της ΜΚΟ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια που αποστέλλουμε στις διαχειριστικές αρχές.

- 20** Τον Σεπτέμβριο του 2024, οι συννομοθέτες της ΕΕ ενέκριναν την πρόταση της Επιτροπής να συμπεριληφθεί ορισμός της ΜΚΟ στον επικαιροποιημένο [δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ \(παράρτημα I, σημείο 03\)](#). Με τον ορισμό αυτό επιδιώκεται να ενισχυθεί η διαφάνεια όσον αφορά τους αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ που είναι ΜΚΟ². Ο ορισμός καλύπτει τα πλέον ουσιώδη κριτήρια, και συγκεκριμένα την ανεξαρτησία από κάθε κυβέρνηση και τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Μια οργάνωση που θεωρείται ΜΚΟ βάσει του ενωσιακού ορισμού δεν αποκλείεται να μην πληροί τα κριτήρια για να χαρακτηριστεί ΜΚΟ στο κράτος μέλος όπου έχει συσταθεί.
- 21** Για τους σκοπούς της άμεσης και της έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή καταχωρίζει έναν αποδέκτη ως ΜΚΟ στο κεντρικό λογιστικό σύστημά της, βάσει υπεύθυνης δήλωσης και αφού επιβεβαιώσει ότι πρόκειται για ιδιωτικό φορέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Στη συνέχεια, γνωστοποιεί τα σχετικά στοιχεία στο σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας (FTS) (βλέπε [παράρτημα I, σημείο 08](#)). Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ΜΚΟ είναι ανεξάρτητες από κάθε κυβέρνηση, εάν δεν είναι δημόσιοι φορείς. Η ερμηνεία αυτή παραβλέπει μια σημαντική πτυχή της ανεξαρτησίας μιας ΜΚΟ, δηλαδή τον έλεγχο της συμμετοχής δημόσιων αρχών στα όργανα διακυβέρνησής της. Επιπλέον, η Επιτροπή εξακριβώνει τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα των αιτούντων βάσει εγγράφων που αυτοί υποβάλλουν, τα

² Κανονισμός 2024/2509, αιτιολογική σκέψη 8.

οποία πιστοποιούν τη νομική μορφή ή τον σκοπό τους, ή κατά πόσον υπέχουν υποχρέωση βάσει νόμου ή κανονιστικής ρύθμισης να μην διανέμουν κέρδη στους μετόχους ή στα μέλη τους³. Ωστόσο, δεν ελέγχει αν οι ΜΚΟ εξυπηρετούν εμπορικά συμφέροντα των μελών τους (βλέπε [πλαίσιο 3](#)).

Πλαίσιο 3

Παράδειγμα οντότητας καταχωρισμένης ως ΜΚΟ μολονότι εξυπηρετεί εμπορικά συμφέροντα των μελών της

Στο δείγμα μας εντοπίσαμε μια οντότητα καταχωρισμένη ως ΜΚΟ στο FTS. Πρόκειται για έναν ερευνητικό οργανισμό ο οποίος, επιπλέον των δραστηριοτήτων του στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, παρέχει προηγμένες τεχνικές υπηρεσίες στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας και ολοκληρωμένες υπηρεσίες στον κλάδο των καλλυντικών. Απασχολεί περισσότερους από 250 εργαζόμενους και διαθέτει γραφεία σε όλο τον κόσμο.

Πρόκειται για μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ιδιωτικό φορέα, ο οποίος, όμως, σαφώς εξυπηρετεί τα εμπορικά συμφέροντα των μελών του, που ως επί το πλείστον έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, δεν θα έπρεπε να είχε θεωρηθεί ΜΚΟ. Στην απάντησή του στην έρευνά μας, ο ίδιος ο φορέας δήλωσε μάλιστα ότι δεν είναι ΜΚΟ.

- 22** Η Επιτροπή ελέγχει αν πληρούνται οι κύριες πτυχές του ορισμού της ΜΚΟ, ωστόσο οι έλεγχοι αυτοί δεν είναι εξαντλητικοί. Διαπιστώσαμε ότι περισσότερο από το 90 % των οντοτήτων (άνω των 70 000) προς τις οποίες πραγματοποιήθηκαν πληρωμές στο λογιστικό σύστημα κατά την περίοδο 2021-2023 δεν είχαν κατηγοριοποιηθεί ούτε ως ΜΚΟ ούτε ως μη ΜΚΟ, καθώς το πεδίο αυτό είχε παραμείνει κενό (η συμπλήρωσή του ήταν προαιρετική για τους αποδέκτες). Κρίνουμε ότι το γεγονός αυτό αυξάνει τον κίνδυνο εσφαλμένης κατηγοριοποίησης μιας ΜΚΟ για τους σκοπούς της αναφοράς των σχετικών στοιχείων, με άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται μέσω του FTS.
- 23** Με βάση τις ανωτέρω παρατηρήσεις μας, θεωρούμε ότι ο ενωσιακός ορισμός του όρου «ΜΚΟ» δεν καθιστά δυνατή την πλήρη αντιμετώπιση του κινδύνου εσφαλμένου

³ Κανόνες για την επικύρωση νομικής οντότητας, τον διορισμό εκπροσώπου της νομικής οντότητας (LEAR) και την αξιολόγηση χρηματοοικονομικής ικανότητας, Επιτροπή, 1 Φεβρουαρίου 2024.

χαρακτηρισμού μιας οντότητας ως ΜΚΟ. Οι ακόλουθες πτυχές της εφαρμογής του στην πράξη δεν είναι επαρκώς σαφείς:

- α) οι κανόνες σχετικά με το τι νοείται ως οντότητα «ανεξάρτητη από την κυβέρνηση», οι οποίοι θα μπορούσαν να αποσαφηνιστούν, παραδείγματος χάριν, με τον καθορισμό ορίου για τον κυβερνητικό έλεγχο επί των οργάνων διακυβέρνησης των οργανώσεων·
- β) οι κανόνες σχετικά με τον τρόπο εξακρίβωσης του χαρακτήρα της ΜΚΟ σε περίπτωση που οι ΜΚΟ εξυπηρετούν εμπορικά συμφέροντα των μελών τους·
- γ) οι οντότητες που εξαιρούνται από τον ορισμό της ΜΚΟ. Ο ισχύων ορισμός της ΜΚΟ αποκλείει τα πολιτικά κόμματα και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, όχι όμως και άλλα παρόμοια είδη οργανώσεων, ώστε να διασφαλίζεται ίση μεταχείριση (λόγου χάριν, ιδρύματα και ενώσεις που έχουν συσταθεί από πολιτικά κόμματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις ως αναπόσπαστα μέρη τους, ενώσεις εργοδοτών κατ' αναλογία προς τις συνδικαλιστικές οργανώσεις ή οντότητες ανεξάρτητες από κυβερνήσεις πέραν του επίσημου καθεστώτος του ιδιωτικού φορέα).

24 Αυτή η έλλειψη σαφήνειας αφήνει περιθώρια ευρείας ερμηνείας του ορισμού της ΜΚΟ από τους φορείς που εκτελούν τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ως εκ τούτου, υπάρχει κίνδυνος ο ορισμός να μην εφαρμόζεται με συνέπεια στο πλαίσιο του συνόλου των προγραμμάτων χρηματοδότησης και των τρόπων διαχείρισης της ΕΕ.

Παρά τον εξορθολογισμό της διαδικασίας επιχορήγησης, δεν έχουν επιλυθεί τα προβλήματα πληρότητας και ακρίβειας των δεδομένων

Άμεση διαχείριση

25 Σε παλαιότερη ειδική έκθεσή μας σχετικά με τη διαφάνεια της χρηματοδότησης της ΕΕ προς ΜΚΟ, με έμφαση στην εξωτερική δράση⁴, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της πληροφορίες, με διαφορετικό βαθμό λεπτομέρειας, σχετικά με τη χρηματοδότηση που είχε χορηγηθεί σε αποδέκτες στο πλαίσιο προγραμμάτων υπό άμεση διαχείριση, επειδή οι υπηρεσίες της χρησιμοποιούσαν διαφορετικά συστήματα. Ωστόσο, το σύστημα που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για τη διαδικασία επιχορήγησης έχει έκτοτε καταστεί περισσότερο ομοιόμορφο, κυρίως χάρη στη θέση σε λειτουργία, το 2017, του **SEDIA**, το οποίο επιτρέπει την ψηφιακή επικοινωνία και την αλληλεπίδραση με τους αιτούντες. Αυτό σημαίνει ότι τα έγγραφα που υποβάλλουν οι αποδέκτες/αιτούντες

⁴ Ειδική έκθεση 35/2018, σημεία 41-42.

συγκεντρώνονται κατά τη διαχείριση των άμεσων επιχορηγήσεων και στη σουίτα eGrants, το πληροφοριακό σύστημα της Επιτροπής. Επιβεβαιώσαμε αυτή τη βελτίωση, καθώς 29 από τις 30 ΜΚΟ του δείγματός μας για την άμεση διαχείριση είχαν καταχωριστεί στην eGrants, που περιλάμβανε τις ίδιες κατηγορίες πληροφοριών σχετικά με τους αποδέκτες (λόγου χάριν, έγγραφα ταυτοποίησης, οικονομικές καταστάσεις, αιτήσεις επιχορήγησης και αξιολογήσεις).

26 Διασταυρώσαμε τα δημοσιευμένα στο FTS χρηματοοικονομικά δεδομένα (βλέπε [παράρτημα I](#), σημείο **08**) με τις πληροφορίες που τηρούνται στη σουίτα eGrants και σε άλλα συστήματα και πηγές, όπως το [μητρώο διαφάνειας της ΕΕ](#) (EUTR), προκειμένου να επαληθεύσουμε την αξιοπιστία τους. Εντοπίσαμε τις ακόλουθες αδυναμίες, οι οποίες επηρεάζουν την ακρίβεια των δεδομένων του συστήματος δημοσιονομικής διαφάνειας της Επιτροπής όσον αφορά τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ υπό άμεση διαχείριση:

- **οκτώ οντότητες (ήτοι περισσότερο από το 25 % του δείγματός μας) είχαν χαρακτηριστεί εσφαλμένα ΜΚΟ:** Τρεις από αυτές περιλάμβαναν οργανισμούς εξαρτώμενους από δημόσιες αρχές, όπως μια σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (συμφωνία συνεργασίας μεταξύ κρατικών φορέων και εταιρειών του ιδιωτικού τομέα) ή ένα εθνικό ερευνητικό ίδρυμα (βλέπε [πλαίσιο 4](#)). Η τέταρτη εκπροσωπούσε εμπορικά συμφέροντα των μελών της, αμβίβαστα με τον χαρακτήρα της ΜΚΟ. Τρεις ακόμη, στις απαντήσεις τους στην έρευνά μας δεν δήλωσαν ΜΚΟ και μία άλλη είχε καταχωριστεί ως μη-ΜΚΟ στη διαδικτυακή πύλη της Επιτροπής για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς (Funding and Tenders, F&T).

Πλαίσιο 4

Παράδειγμα ερευνητικού ιδρύματος που χαρακτηρίστηκε ΜΚΟ παρά την εξάρτησή του από την κυβέρνηση

Ένα εθνικό ερευνητικό ίδρυμα διεξάγει έρευνα σε διεθνές επίπεδο στους τομείς της ενέργειας και της βιοοικονομίας και συγκαταλέγεται μεταξύ των μεγαλύτερων στην Ευρώπη.

Είναι καταχωρισμένο ως ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Σε αίτηση που υπέβαλε για επιχορήγηση από την ΕΕ, δήλωσε ΜΚΟ. Ωστόσο, οι δραστηριότητές του συνδέονται στενά με την κρατική διοίκηση. Το κράτος παρείχε εγγύηση στο ίδρυμα προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηματοοικονομική του ικανότητα, και το ανώτατο όργανο διακυβέρνησής του απαρτίζεται αποκλειστικά από εκπροσώπους αρχών του κράτους μέλους.

- **οντότητες είχαν χαρακτηριστεί εσφαλμένα μη-ΜΚΟ:** Κατά τη διασταύρωση της βάσης δεδομένων FTS με άλλα μητρώα σε επίπεδο ΕΕ, και συγκεκριμένα με το Μητρώο Διαφάνειας της ΕΕ και με τις πληροφορίες που λάβαμε από τις εθνικές διαχειριστικές αρχές για το ΕΚΤ+ και το ΤΑΜΕ, εντοπίσαμε 70 οντότητες που δεν είχαν επισημανθεί στο λογιστικό σύστημα της Επιτροπής ως ΜΚΟ, παρά τις ενδείξεις ότι ήταν τέτοιες σύμφωνα με τις πληροφορίες των άλλων μητρώων.
- 27** Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του δημοσιονομικού κανονισμού, η **Επιτροπή γνωστοποιεί πληροφορίες σχετικά με τις πράξεις πρώτου επιπέδου** στους διάφορους αποδέκτες. Οι συμφωνίες επιχορήγησης μπορεί να προβλέπουν τη δυνατότητα χορήγησης μέρους της ενωσιακής χρηματοδότησης σε άλλη οντότητα. Στο δείγμα μας εντοπίσαμε αποδέκτη που είχε λάβει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (πρόγραμμα CERV) και είχε επαναχορηγήσει ορισμένα ποσά σε άλλη οντότητα. Σύμφωνα με την Επιτροπή, όσον αφορά το πρόγραμμα CERV, τα ποσά που «επαναχορηγήθηκαν» το 2022 και το 2023 ανήλθαν σε 3,9 και 3,7 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα. Τα ποσά αυτά αντιπροσωπεύουν το 2 % της χρηματοδότησης που δεσμεύθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος CERV για τα εν λόγω έτη.
- 28** Εντοπίσαμε επίσης **διαφορές μεταξύ των ποσών που γνωστοποιήθηκαν στο FTS** και εκείνων που είχαν συμφωνηθεί συμβατικά μεταξύ της Επιτροπής και των αποδεκτών της χρηματοδότησης. Στην περίπτωση μίας από τις συμφωνίες επιχορήγησης στην οποία συμμετείχε μία από τις ΜΚΟ του δείματός μας, η Επιτροπή είχε αναλάβει συμβατική δέσμευση ύψους 549 εκατομμυρίων ευρώ, αλλά στο FTS εμφανίζονταν μόνο 207 εκατομμύρια ευρώ. Η Επιτροπή ανέφερε ότι γνωστοποιούσε μόνο τις σωρευτικές ετήσιες αναλήψεις υποχρεώσεων από τον προϋπολογισμό, κάτι που σημαίνει ότι το πλήρες ποσό θα εμφανιζόταν στο FTS το τελευταίο έτος ισχύος της συμφωνίας. Ωστόσο, αυτό δεν συνέβαινε πάντοτε για τις άλλες αναλήψεις υποχρεώσεων της, στις περιπτώσεις των οποίων δημοσιοποιούσε το σύνολο των ποσών που είχαν συμφωνηθεί στις συμβάσεις αμέσως μετά τη θέση τους σε ισχύ.
- 29** Όπως προβλέπει ο δημοσιονομικός κανονισμός, η Επιτροπή επικαιροποιεί το FTS της έως τον Ιούνιο κάθε έτους. Αυτό σημαίνει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα ποσά για τα οποία έχει αναληφθεί δέσμευση έως το τέλος του έτους δημοσιοποιούνται με καθυστέρηση έως και ενάμισι έτους, καθώς τα ποσά για τα οποία αναλήφθηκε δέσμευση τον Ιανουάριο του έτους n γνωστοποιούνται έως τον Ιούνιο του έτους $n+1$. Επιπλέον, στο πλαίσιο των ετήσιων επικαιροποιήσεων της, η Επιτροπή δεν ενημερώνει τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες στο FTS σε περίπτωση τροποποιήσεων των συμφωνιών επιχορήγησης. Στο δείγμα μας για την άμεση διαχείριση, εντοπίσαμε τρεις περιπτώσεις (ποσοστό 10 % του δείματός μας) στις οποίες οι πληροφορίες στο FTS δεν ήταν επικαιροποιημένες για τον προαναφερόμενο λόγο. Σε δύο περιπτώσεις, οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες σε συνέχεια τροποποιήσεων των συμφωνιών επιχορήγησης δεν δημοσιοποιήθηκαν στο FTS

και, στην τρίτη περίπτωση, η ανάληψη υποχρέωσης σε σχέση με υπογραφείσα συμφωνία επιχορήγησης δημοσιοποιήθηκε με καθυστέρηση ενός έτους.

Έμμεση διαχείριση

- 30** Στην περίπτωση της έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή δημιούργησε για το Erasmus+ και το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης (ΕΣΑ) την Ενότητα διαχείρισης έργων (Project Management Module, PMM), ένα διαδικτυακό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο οι εταίροι υλοποίησης καταχωρίζουν πληροφορίες. Η PMM καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο ζωής ενός έργου, από την υποβολή της αίτησης έως τις τελικές πληρωμές. Η Επιτροπή παρακολουθεί τις πληροφορίες, εξάγει δεδομένα για περαιτέρω ανάλυση και, στη συνέχεια, χρησιμοποιεί τις πληροφορίες στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων της και στα παραρτήματά τους. Μέσω της PMM, έχει πρόσβαση στην τεκμηρίωση κάθε έργου.
- 31** Παρά τις βελτιώσεις στο σύστημα καταχώρισης δεδομένων για τα δύο αυτά προγράμματα, διαπιστώσαμε ότι οι δημόσιες πληροφορίες στο FTS σχετικά με τους αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ στο πλαίσιο υπό έμμεση διαχείριση προγραμμάτων ήταν ελλιπείς. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το FTS γνωστοποιεί χρηματοοικονομικές πληροφορίες μόνο σχετικά με πράξεις πρώτου επιπέδου, δηλαδή μεταξύ της Επιτροπής και των εταίρων της στην υλοποίηση. Οι τελευταίοι υποχρεούνται να δημοσιεύουν στους ιστοτόπους τους πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ που έχουν διανείμει σε τελικούς αποδέκτες, ορισμένοι από τους οποίους είναι ΜΚΟ. Σε αντίθεση με τα ισχύοντα στην περίπτωση της επιμερισμένης διαχείρισης, δεν υποχρεούνται να δημοσιοποιούν τις πληροφορίες αυτές σε μηχαναγνώσιμη μορφή, κάτι που θα καθιστούσε δυνατή τη συσσωμάτωση και την ανάλυση μαζικών δεδομένων.
- 32** Κατά την περίοδο 2021-2023, η Επιτροπή δέσμευσε 1 363 εκατομμύρια ευρώ για τους εταίρους υλοποίησης στο πλαίσιο του Erasmus+ και του ΕΣΑ, ποσό που επισημάνθηκε στο FTS ως προοριζόμενο για ΜΚΟ. Ωστόσο, οι πληροφορίες από την PMM της Επιτροπής για τους τρεις επιλεγέντες εταίρους δείχνουν ότι μόνο το 10 % των ποσών που έλαβαν καταβλήθηκε στη συνέχεια σε ΜΚΟ, ενώ το 90 % διατέθηκε σε άλλα είδη αποδεκτών. Η Επιτροπή πραγματοποιεί επίσης πληρωμές προς εταίρους υλοποίησης που δεν είναι ΜΚΟ, οι οποίοι μπορούν στη συνέχεια να μεταφέρουν τα κονδύλια σε ΜΚΟ. Ωστόσο, δεν παρακολούθησε τα ποσά που μεταφέρθηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο σε ΜΚΟ.
- 33** Οι τρεις εταίροι υλοποίησης που επιλέξαμε για περαιτέρω εξέταση εφάρμοζαν διαφορετικές διαδικασίες για τη γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με τα ενωσιακά κονδύλια που διαχειρίζονταν. Στον [πίνακα 1](#) παρουσιάζονται οι πληροφορίες που παρείχαν σχετικά με τις επιχορηγήσεις που τους χορηγήθηκαν.

Πίνακας 1 | Διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι επιλεγέντες εταίροι υλοποίησης γνωστοποιούν πληροφορίες σχετικά με την ενωσιακή χρηματοδότηση που διαχειρίζονται

Πληροφορίες	Γερμανία	Πολωνία	Σλοβενία
Αριθμός αίτησης		✓	✓
Κωδικός Erasmus	✓		
Ονοματεπώνυμο/Επωνυμία αιτούντος	✓	✓	✓
Τοποθεσία (πόλη)	✓	✓	✓
Τίτλος έργου			✓
Προϋπολογισμός	✓	✓	✓
Βαθμολογία			✓
Αποτέλεσμα αξιολόγησης		✓	
Μορφή	Μη μηχαναγνώσιμη	Μη μηχαναγνώσιμη	Μη μηχαναγνώσιμη
Σειρά	Έτος και δράση	Έτος, δράση και εύρος προϋπολογισμού	Έτος και δράση

Πηγή: ΕΕΣ.

- 34** Σύμφωνα με την Επιτροπή, στα προγράμματα Erasmus+ και ΕΣΑ από κοινού συμμετέχουν 54 εταίροι υλοποίησης, εγκατεστημένοι τόσο στην ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες, συνδεδεμένες με τα προγράμματα. Αυτό σημαίνει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες τους βρίσκονται διάσπαρτες σε πληθώρα πηγών και έχουν διάφορες μορφές. Επιπλέον, οι εταίροι υλοποίησης δεν κάνουν διάκριση μεταξύ των διάφορων κατηγοριών τελικών αποδεκτών, γεγονός που καθιστά αδύνατη τη συγκέντρωση αξιόπιστων ενοποιημένων πληροφοριών σχετικά με τα κονδύλια της ΕΕ που έχουν χορηγηθεί σε ΜΚΟ στο πλαίσιο αυτού του τρόπου διαχείρισης.

Επιμερισμένη διαχείριση

- 35** Όσον αφορά την επιμερισμένη διαχείριση, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται μεν να γνωστοποιούν πληροφορίες σχετικά με το ύψος των κονδυλίων της ΕΕ που έχουν δεσμεύσει για αποδέκτες, όχι όμως και να καταγράφουν ποιο ποσοστό αντιστοιχεί σε ΜΚΟ. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι άμεσα διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την ενωσιακή χρηματοδότηση για ΜΚΟ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης. Επιπλέον, τα κριτήρια που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για τον χαρακτηρισμό αποδεκτών ενωσιακής χρηματοδότησης ως ΜΚΟ, όταν βέβαια διαθέτουν τέτοια κριτήρια, είναι

διαφορετικά, με αποτέλεσμα τα σχετικά στοιχεία να μην είναι ούτε ομοιογενή ούτε πλήρη (βλέπε σημεία 18 και 19).

- 36** Διαπιστώσαμε επίσης ότι οι εθνικές βάσεις δεδομένων στα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε δεν περιέχουν ούτε τους από κοινού αποδέκτες στην περίπτωση κοινοπραξίας ούτε τα ποσά που καταβάλλονται σε αποδέκτες, καθώς δεν δημοσιοποιούνται παρά μόνο τα ποσά για τα οποία έχει αναληφθεί σχετική δέσμευση. Ωστόσο, αυτές οι βάσεις δεδομένων επικαιροποιούνται συχνότερα από το FTS της Επιτροπής και παρέχουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τροποποιήσεις των συμφωνιών επιχορήγησης.
- 37** Δεδομένου ότι οι διαχειριστικές αρχές δεν υποχρεούνται να δημοσιοποιούν πληροφορίες ειδικά για τη χρηματοδότηση προς ΜΚΟ, ζητήσαμε από όλες τις αρχές διαχείρισης των επιλεγμένων προγραμμάτων (TAME και EKT+) των κρατών μελών πληροφορίες σχετικά με τα ποσά ενωσιακής χρηματοδότησης που έχουν δεσμευθεί για ΜΚΟ. Με εξαίρεση τις διαχειριστικές αρχές της Γερμανίας και της Γαλλίας, όλες οι υπόλοιπες μάς διαβίβασαν τις πληροφορίες αυτές (βλέπε [γράφημα 4](#)).
- Οι γερμανικές αρχές δήλωσαν ότι η Γερμανία δεν διαθέτει ειδική νομοθεσία, ούτε αριθμό καταχώρισης ή ταυτοποίησης για τις ΜΚΟ. Επιπλέον, στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2021-2027 δεν προβλέπεται χωριστό κονδύλιο για τη χρηματοδότηση ΜΚΟ από τα EKT+ και TAME.
 - Οι γαλλικές αρχές δεν διαβίβασαν χρηματοοικονομικά στοιχεία, δεδομένου ότι η Γαλλία δεν διαθέτει νομικό ορισμό για τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Γράφημα 4 | Σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τα ποσά που χορηγήθηκαν σε ΜΚΟ κατά την περίοδο 2021-2023 στο πλαίσιο των ΕΚΤ+ και ΤΑΜΕ

(εκατ. ευρώ)

Κράτος μέλος	ΕΚΤ+	ΤΑΜΕ
Ισπανία	682	54
Γερμανία*	392	158
Γαλλία*	334	46
Σουηδία	230	49
Τσεχία	252	5
Λιθουανία	112	
Αυστρία	47	30
Ελλάδα		76
Εσθονία	48	
Ιρλανδία	34	
Κροατία	23	3
Φινλανδία	10	6
Βουλγαρία	11	
Βέλγιο		6
Ουγγαρία	3	
Λουξεμβούργο	1	1
Δανία	2	
Ρουμανία	2	0,1
Λετονία		2

* Όσον αφορά τη Γερμανία και τη Γαλλία, αναλύσαμε τις πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες των κονδυλίων του ΤΑΜΕ και του ΕΚΤ+, όπως είχαν δημοσιευθεί από τις εθνικές (ή και περιφερειακές) αρχές, προκειμένου να εκτιμήσουμε τα ποσά για τα οποία υπεγράφησαν συμβάσεις με ΜΚΟ.

** Η Ιταλία, η Κύπρος, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Σλοβενία και η Σλοβακία δεν ανέφεραν συμβατικά ποσά.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει χρηματοοικονομικών δεδομένων που λάβαμε από τις εθνικές διαχειριστικές αρχές.

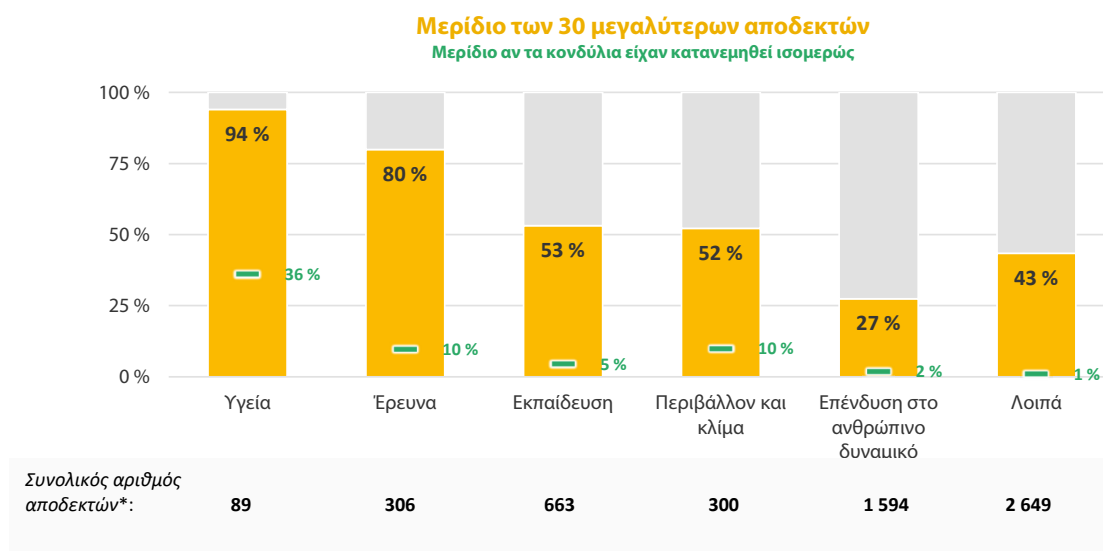
38 Όσον αφορά το δείγμα μας, αντιπαραβάλαμε τα ποσά που μας παρουσίασαν οι διαχειριστικές αρχές με τα έγγραφα από τα οποία αυτά προκύπτουν, δηλαδή τις αποφάσεις επιχορήγησης, και δεν εντοπίσαμε αποκλίσεις.

Η αναξιόπιστη συνολική εικόνα των δαπανών της ΕΕ για τη χρηματοδότηση ΜΚΟ αποτελεί πρόσκομμα για τη διεξαγωγή χρήσιμης ανάλυσης

- 39** Από τα περιγραφόμενα ανωτέρω προκύπτει ότι δεν υπάρχει ολοκληρωμένη και αξιόπιστη συνολική εικόνα, ανά τομέα πολιτικής και για όλους τους τρόπους διαχείρισης, όσον αφορά τη χρηματοδότηση της ΕΕ που έχει δεσμευθεί υπέρ ΜΚΟ ή εκταμιευθεί σε ΜΚΟ. Βάσει του επικαιροποιημένου δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή οφείλει να αναπτύξει έναν κεντρικό δικτυακό τόπο στον οποίο θα συγκεντρώνει και θα δημοσιεύει χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με τις δαπάνες της ΕΕ στο πλαίσιο και των τριών μορφών διαχείρισης⁵, και ο οποίος πρέπει να είναι διαθέσιμος προς χρήση υπό το μετά το 2027 ΠΔΠ. Έως ότου εκπληρωθεί η απαίτηση αυτή, και υπό την προϋπόθεση της ορθής καταχώρισης των ΜΚΟ, είναι πρακτικά αδύνατο να παρουσιαστούν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με το σύνολο των ενωσιακών κονδυλίων που έχουν λάβει ΜΚΟ.
- 40** Επιπλέον, η απουσία κοινού αναγνωριστικού κωδικού δυσχεραίνει τη διασταύρωση και τη συσσωμάτωση των χρηματοοικονομικών δεδομένων σχετικά με τις δαπάνες της ΕΕ. Σε παλαιότερη ειδική έκθεσή μας σχετικά με την καταχώριση οικονομικών φορέων σε «μαύρη λίστα» έχουμε ήδη αναφερθεί στην έλλειψη κοινού αναγνωριστικού κωδικού. Αναφέραμε τότε ότι αυτό δημιουργεί προβλήματα όσον αφορά την ταυτοποίηση των αντισυμβαλλομένων και την αντιστοίχιση των καταχωρίσεών τους στα διάφορα μητρώα.
- 41** Μια αξιόπιστη συνολική εικόνα της ενωσιακής χρηματοδότησης προς ΜΚΟ, αφενός, θα ενίσχυε τη διαφάνεια των δαπανών της ΕΕ και, αφετέρου, θα καθιστούσε δυνατή την ανάλυση της συγκέντρωσης των κονδυλίων της ΕΕ. Η ανάλυση αυτή θα μπορούσε να χρησιμεύσει, λόγου χάριν, προκειμένου να μετριαστεί ο κίνδυνος η υπερβολική συγκέντρωση ενωσιακών κονδυλίων σε μικρό αριθμό ΜΚΟ να εμποδίσει την ευρύτερη συμμετοχή στη χάραξη πολιτικής ή στην υλοποίηση προγραμμάτων της ΕΕ.
- 42** Παρά τους περιορισμούς των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών στοιχείων, η ανάλυσή μας δείχνει ότι μεγάλο μέρος της υπό άμεση διαχείριση χρηματοδότησης της ΕΕ προς ΜΚΟ διοχετεύθηκε σε μικρό αριθμό τέτοιων οργανώσεων. Άνω του 40 % των συνολικών κονδυλίων της περιόδου 2014-2023 (δηλαδή 3,3 δισεκατομμύρια ευρώ) καταβλήθηκε σε μόλις 30 ΜΚΟ, από σύνολο περισσότερων από 4 400. Στο [γράφημα 5](#) παρουσιάζεται η συγκέντρωση της ενωσιακής χρηματοδότησης προς ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς πολιτικής.

⁵ Κανονισμός 2024/2509, άρθρο 38.

Γράφημα 5 | Σημαντικό μέρος της χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ χορηγείται απευθείας από την Επιτροπή στις 30 μεγαλύτερες ΜΚΟ σε καθέναν από τους επιλεγμένους τομείς πολιτικής

* Ορισμένες ΜΚΟ έλαβαν πληρωμές από περισσότερα ταμεία.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των χρηματοοικονομικών στοιχείων που έχουν καταχωριστεί στο λογιστικό σύστημα της Επιτροπής.

- 43** Το 2024, οι συννομοθέτες συμφώνησαν με την πρόταση της Επιτροπής να δημιουργηθεί μια νέα κατηγορία επιχορηγήσεων, αυτή των πολύ μικρού ύψους, με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για την υλοποίηση έργων μικρότερης κλίμακας. Κατά την Επιτροπή, αυτό θα άμβλυε το πρόβλημα της συγκέντρωσης των επιχορηγήσεων. Οι αιτούντες επιχορηγήσεις αυτού του είδους, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, θα χρειάζεται να προσκομίζουν λιγότερα έγγραφα (λόγου χάριν, δεν θα χρειάζεται να αποδείξουν την οικονομική ικανότητά τους να υλοποιήσουν το έργο).

Οι διαχειριστές κονδυλίων της ΕΕ εξακριβώνουν τη διαφάνεια των αποδεκτών, αλλά δεν ελέγχουν προδραστικά τη συμμόρφωσή τους με τις αξίες της ΕΕ

- 44** Ο δημοσιονομικός κανονισμός και η τομεακή νομοθεσία προβλέπουν ειδικές απαιτήσεις διαφάνειας για την πρόσβαση σε ενωσιακή χρηματοδότηση (βλέπε [παράρτημα II](#)). Η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι φορείς υλοποίησης οφείλουν να επαληθεύουν ότι, ως αποδέκτες της ΕΕ, οι ΜΚΟ συμμορφώνονται με τις εν λόγω απαιτήσεις διαφάνειας τόσο

πριν από τη χορήγηση των κονδυλίων όσο και καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης επιχορήγησης. Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε κατά πόσον η Επιτροπή, οι εταίροι της στην υλοποίηση και οι αρχές των κρατών μελών:

- διεξήγαγαν, κατά τρόπο διαφανή, ανοικτές προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων επιχορήγησης·
- επαλήθευσαν ότι οι αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ σέβονται τις αξίες της ΕΕ.

Τέλος, σε σχέση με τις ΜΚΟ του δείγματός μας, αξιολογήσαμε επίσης τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζουν πληροφορίες σχετικά με τους δωρητές και τις δραστηριότητές τους.

Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του δείγματός μας ήταν διαφανείς

- 45** Εξετάσαμε το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τα προγράμματα που κάλυψε ο έλεγχός μας και προσδιορίσαμε τις απαιτήσεις που συμβάλλουν στη δημόσια διαφάνεια (στο [παράρτημα II](#) υπάρχουν παραπομπές στις σχετικές νομοθετικές πράξεις). Διαπιστώσαμε ότι, στο πλαίσιο των διάφορων τρόπων εκτέλεσης του ενωσιακού προϋπολογισμού, οι απαιτήσεις αυτές ήταν συνεπείς.
- 46** Όταν δημοσιεύουν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, οι χορηγούσες αρχές (το δείγμα μας περιλάμβανε την Επιτροπή, τρεις εταίρους υλοποίησης και έξι διαχειριστικές αρχές για το TAME και το ΕΚΤ+ στα επιλεγμένα κράτη μέλη) απαιτούν από τους αιτούντες να υποβάλλουν σειρά εγγράφων, βάσει των οποίων αξιολογείται το νομικό καθεστώς τους (λόγου χάριν, καταστατικό και νόμιμοι εκπρόσωποι) και η οικονομική ικανότητά τους. Εκτός από τη δυνατότητα αξιολόγησης της ικανότητας των αιτούντων να ολοκληρώσουν ένα έργο, τα εν λόγω έγγραφα παρέχουν στις χορηγούσες αρχές ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τους δυνητικούς αποδέκτες των κονδυλίων.
- 47** Στο πλαίσιο της έρευνά μας, ρωτήσαμε τις ΜΚΟ αν θεωρούν υπερβολικές τις ενωσιακές και εθνικές απαιτήσεις διαφάνειας στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Οι απαντήσεις άνω του 90 % των ΜΚΟ που ανταποκρίθηκαν ήταν αρνητικές. Εκείνες που απάντησαν θετικά ήταν ως επί το πλείστον μικρότερες ΜΚΟ. Επισήμαναν κυρίως τις επαχθείς απαιτήσεις σε εθνικό επίπεδο για την αναφορά στοιχείων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκαν τα κονδύλια που έλαβαν.
- 48** Εξετάσαμε τη διαφάνεια των προσκλήσεων στο πλαίσιο των οποίων επιλέχθηκαν οι προτάσεις που υπέβαλαν οι 90 ΜΚΟ του δείγματος. Συνολικά, διαπιστώσαμε ότι οι προσκλήσεις αυτές ήταν διαφανείς, καθώς ήταν διαθέσιμες τόσο στα δυνητικά

ενδιαφερόμενα μέρη όσο και στο κοινό. Τα δημοσιευμένα κριτήρια για την πρόσβαση σε κονδύλια της ΕΕ ήταν σαφή.

- 49** Εξετάσαμε επίσης τους ελέγχους που διενήργησαν και τις αποφάσεις που έλαβαν η Επιτροπή και οι φορείς υλοποίησης σχετικά με τις αιτήσεις, προκειμένου να διαπιστώσουμε τον βαθμό διαφάνειάς τους κατά την επιλογή των αποδεκτών των ενωσιακών κονδυλίων. Η τεκμηρίωση της Επιτροπής στη σουίτα eGrants, η οποία είναι τυποποιημένη ανεξαρτήτως υπηρεσίας ή οργανισμού, παρέχει επαρκές επίπεδο πληροφοριών σχετικά με τις αποφάσεις για τη χορήγηση της χρηματοδότησης (δηλαδή σχετικά με τον λόγο χορήγησης των κονδυλίων στις ΜΚΟ). Ωστόσο, στα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε, παρατηρήσαμε διαφορετικά επίπεδα διαφάνειας στη διαδικασία επιλογής. Στη Σουηδία, η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση των αιτήσεων επιχορήγησης παρέχει στους αξιολογητές μεγαλύτερο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας από ό,τι οι αντίστοιχες μεθοδολογίες στη Γερμανία και την Ισπανία, οι οποίες έχουν αμφότερες περισσότερο καθοδηγητικό χαρακτήρα σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης (βλέπε [πλαίσιο 5](#)).

Πλαίσιο 5

Διαφορετικός βαθμός διαφάνειας στις διαδικασίες επιλογής των κρατών μελών

Στη **Γερμανία**, οι διαχειριστικές αρχές τεκμηριώνουν λεπτομερώς τον τρόπο βαθμολόγησης. Οι βαθμολογίες χωρίζονται σε υποκατηγορίες και καθεμία αιτιολογείται λεπτομερώς. Τα έργα που λαμβάνουν βαθμολογία άνω του ελάχιστου ορίου χρηματοδοτούνται. Ωστόσο, η τεκμηρίωση της διαδικασίας επιλογής δεν είναι δημόσια διαθέσιμη.

Στην **Ισπανία**, οι διαχειριστικές αρχές χρησιμοποιούν τα κριτήρια ανάθεσης και τα αντικειμενικά κριτήρια που δημοσιεύονται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την αξιολόγηση και τη βαθμολόγηση των αιτούντων. Προκειμένου να βαθμολογήσουν ένα έργο, χρησιμοποιούν φύλλο αξιολόγησης που υπολογίζει τη συνολική βαθμολογία βάσει των εν λόγω προκαθορισμένων παραμέτρων.

Στη **Σουηδία**, η λεπτομερής μεθοδολογία αξιολόγησης των κριτηρίων της πρόσκλησης περιγράφεται στις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές των διαχειριστικών αρχών, οι οποίες όμως δεν είναι δημόσια διαθέσιμες. Το σύστημα βαθμολόγησης δεν ορίζει, παραδείγματος χάριν, τι θεωρείται «ισχυρό» ή «αδύναμο» έργο, παρόλο που αυτό αποτελεί κριτήριο για τη χορήγηση χρηματοδότησης. Η βαθμολόγηση από τις διαχειριστικές αρχές γινόταν βάσει σύγκρισης των έργων και άσκησης επαγγελματικής κρίσης.

50 Ορισμένες από τις επιχορηγήσεις λειτουργίας της ΕΕ προς ΜΚΟ μπορεί να χρηματοδοτούν δραστηριότητες υπεράσπισης συμφερόντων, όπως η άσκηση πίεσης από ομάδες συμφερόντων (λόμπινγκ). Στο δείγμα μας εντοπίσαμε δύο περιπτώσεις επιχορηγήσεων λειτουργίας που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα LIFE και περιλάμβαναν δραστηριότητες υπεράσπισης συμφερόντων έναντι υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής (βλέπε [πλαίσιο 6](#)). Και οι δύο ΜΚΟ είναι εγγεγραμμένες στο EUTR ως εκπρόσωποι συμφερόντων. Ωστόσο, οι πληροφορίες στην πύλη F&T δεν περιλάμβαναν αναφορά σε τέτοιες δραστηριότητες. Μολονότι η νομοθεσία δεν προβλέπει υποχρέωση γνωστοποίησης των δραστηριοτήτων υπεράσπισης συμφερόντων που καλύπτονται από επιχορηγήσεις λειτουργίας προς ΜΚΟ, θεωρούμε ότι ο ευαίσθητος χαρακτήρας των δραστηριοτήτων αυτού του είδους συνεπάγεται την ανάγκη για πρόσθετη διαφάνεια, σε περίπτωση χρηματοδότησης από την ΕΕ.

Πλαίσιο 6

Επιχορηγήσεις λειτουργίας στις περιπτώσεις των οποίων δεν γνωστοποιήθηκαν δραστηριότητες υπεράσπισης συμφερόντων

Όσον αφορά τις δύο επιχορηγήσεις λειτουργίας, στην πύλη για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς (F&T) οι στόχοι τους παρουσιάζονται με τυποποιημένο τρόπο, με λιγότερες λεπτομέρειες από τις υπογραφείσες συμφωνίες επιχορήγησης, όπου περιγράφονται συγκεκριμένες εργασίες και δράσεις που πρέπει να εκτελέσει μια ΜΚΟ σε σχέση με τη χρηματοδότηση που λαμβάνει. Μία από τις επιχορηγήσεις λειτουργίας που επιλέξαμε περιλάμβανε δραστηριότητες υπεράσπισης συμφερόντων, όπως η διοργάνωση συναντήσεων με βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και υψηλού επιπέδου εκπροσώπους της Επιτροπής. Οι πληροφορίες αυτές δεν δημοσιοποιήθηκαν στην πύλη F&T.

51 Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας, και προκειμένου να μετριάσει τον κίνδυνο για τη φήμη της ΕΕ, η Επιτροπή εξέδωσε τον Μάιο του 2024 [κατευθυντήριες γραμμές](#), σύμφωνα με τις οποίες οι συμφωνίες επιχορήγησης δεν πρέπει να υποχρεώνουν τους αποδέκτες να ασκούν πίεση, στο πλαίσιο της εκπροσώπησης συμφερόντων, ενώπιον των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ο έλεγχός μας κάλυψε τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ έως το τέλος του 2023, οπότε δεν εξετάσαμε την εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών.

Ο σεβασμός των ενωσιακών αξιών δεν επαληθεύεται κατά τρόπο προδραστικό

52 Σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ΕΕ θεμελιώνεται στις αξίες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους

δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες⁶. Από την έναρξη της εφαρμογής του ΠΔΠ 2021-2027, ο σεβασμός των ενωσιακών αξιών αποτελεί για τους αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, συμβατική υποχρέωση προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση από την ΕΕ. Ως εκ τούτου, θεωρούμε πως όλες οι συμβάσεις επιχορηγήσεων της ΕΕ πρέπει να περιλαμβάνουν την υποχρέωση συμμόρφωσης όλων των δραστηριοτήτων των αποδεκτών με τις ενωσιακές αξίες, και όχι μόνο εκείνων που χρηματοδοτούνται με ενωσιακούς πόρους. Επιπλέον, αναμένουμε από την Επιτροπή και τους φορείς υλοποίησης να επαληθεύουν κατά τρόπο προδραστικό τη συμμόρφωση με την υποχρέωση σεβασμού των ενωσιακών αξιών. Η αξιολόγηση της συμμόρφωσης των αποδεκτών με τις αξίες της ΕΕ έχει τεράστια σημασία για την αξιοπιστία της ΕΕ.

53 Στις περιπτώσεις των ταμείων και προγραμμάτων υπό άμεση διαχείριση που επιλέξαμε, η Επιτροπή χρησιμοποιεί ένα υπόδειγμα συμφωνίας επιχορήγησης, το οποίο περιλαμβάνει την υποχρέωση των αποδεκτών να σέβονται τις ενωσιακές αξίες εν γένει, και όχι μόνο στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Οι αποδέκτες υποχρεούνται να υποβάλλουν υπεύθυνες δηλώσεις ότι σέβονται αυτές τις αξίες. Όσον αφορά την έμμεση διαχείριση, η Επιτροπή εφαρμόζει παρόμοια προσέγγιση από το 2024⁷. Στην περίπτωση της επιμερισμένης διαχείρισης, υπάρχουν διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι εθνικές αρχές απαιτούν από τους αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, να συμμορφώνονται με τις αξίες της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η κατάσταση είναι λιγότερο ομοιογενής από ό,τι στην περίπτωση της άμεσης και έμμεσης διαχείρισης. Στον [πίνακα 2](#) παρουσιάζονται οι διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι διαχειριστές των κονδυλίων της ΕΕ εξακριβώνουν τη συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ.

Πίνακας 2 | Η Επιτροπή και οι διαχειριστικές αρχές των κρατών μελών εξακριβώνουν με διαφορετικό τρόπο τη συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ

Στάδιο	Συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ	Άμεση	Έμμεση ⁽¹⁾	Επιμερισμένη ⁽²⁾
Αίτηση	Η Επιτροπή / Οι διαχειριστικές αρχές ελέγχουν αν το καταστατικό μιας ΜΚΟ συνάδει με τις αξίες της ΕΕ (κριτήριο παραδεκτού)	✓	✓	✗ ⁽³⁾
	Η Επιτροπή / Οι διαχειριστικές αρχές ελέγχουν προδραστικά αν το έργο συνάδει με τις αξίες της ΕΕ (κριτήριο επιλεξιμότητας)	✗	✗	✗

⁶ Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 2.

⁷ Οδηγός προγράμματος Erasmus+, έκδοση της Νοεμβρίου 2023.

Στάδιο	Συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ	Άμεση	Έμμεση ⁽¹⁾	Επιμερισμένη ⁽²⁾	
	Το έργο λαμβάνει περισσότερους βαθμούς, εάν αποσκοπεί στην προώθηση των αξιών της ΕΕ (κριτήριο ανάθεσης)	x	✓	x ⁽⁴⁾	
Συμφωνία/Απόφαση επιχορήγησης	Ο σεβασμός των ενωσιακών αξιών αποτελεί υποχρέωση στο πλαίσιο της συμφωνίας/απόφασης επιχορήγησης	✓	✓	✓	
Παρακολούθηση	Η μη συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ αποτελεί λόγο ανάκτησης κεφαλαίων από αποδέκτη	σε σχέση με το έργο που χρηματοδοτήθηκε	✓	✓	✓
	σε σχέση με άλλες δραστηριότητες μιας ΜΚΟ	✓	✓	x	

⁽¹⁾ Για τα προγράμματα που διαχειρίζεται η Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού από το 2024.

⁽²⁾ Για τα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε, δηλαδή τη Γερμανία, την Ισπανία και τη Σουηδία.

⁽³⁾ Ως κριτήριο παραδεκτού της αίτησης, μόνον οι ισπανικές διαχειριστικές αρχές ελέγχουν κατά πόσον μια ΜΚΟ σέβεται τις αξίες της ΕΕ.

⁽⁴⁾ Μόνον οι ισπανικές διαχειριστικές αρχές για το TAME εφαρμόζουν κριτήρια ανάθεσης που συνδέονται με την προώθηση των αξιών της ΕΕ.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 54** Οι συμβάσεις και οι αποφάσεις επιχορήγησης απαιτούν από τους αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, να σέβονται τις αξίες της ΕΕ. Η Επιτροπή και άλλοι φορείς υλοποίησης βασίζονται κυρίως σε υπεύθυνες δηλώσεις των αιτούντων. Ορισμένες υπηρεσίες της Επιτροπής, όπως και οι άλλοι φορείς που εκτελούν τον προϋπολογισμό της ΕΕ, δεν χρησιμοποιούν συστηματικά συμπληρωματικές πληροφορίες, εκτός εάν, σύμφωνα με την Επιτροπή, αυτές περιέλθουν σε γνώση τους. Στο δείγμα μας, εκτός από τους εκ των προτέρων ελέγχους (λόγου χάριν, όσον αφορά τη συμμόρφωση του καταστατικού των αποδεκτών με τις αξίες της ΕΕ), τους ελέγχους περιπτώσεων αποκλεισμού και τις δηλώσεις των αιτούντων, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι είχαν χρησιμοποιηθεί άλλες πηγές πληροφοριών.
- 55** Προκειμένου να μετριαστεί ο κίνδυνος προσβολής της φήμης σε περίπτωση χρηματοδότησης οντοτήτων που δεν σέβονται τις αξίες της ΕΕ, η Επιτροπή διοργανώνει, από τα μέσα του 2023, μαθήματα επιμόρφωσης και παρουσιάσεις. Επίσης, το 2024 εξέδωσε εσωτερική καθοδήγηση σχετικά με το τι πρέπει να γίνεται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις αξίες της ΕΕ. Οι πιθανές ενέργειες ποίκιλλαν από την αναστολή των

πληρωμών έως τη μείωση ή τη διακοπή επιχορηγήσεων. Ωστόσο, δεν αναφερόταν με ποιον τρόπο θα έπρεπε να ελέγχεται η συμμόρφωση με την εν λόγω υποχρέωση ούτε ο τρόπος αξιολόγησης της σοβαρότητας της μη συμμόρφωσης. Στην περίπτωση της επιμερισμένης διαχείρισης, παραδείγματος χάριν, οι σουηδικές αρχές μάς ενημέρωσαν ότι δεν είχαν ακόμη λάβει καμία καθοδήγηση και ότι προχωρούσαν σε έρευνα μόνον εάν υπήρχαν υπόνοιες μη συμμόρφωσης.

- 56** Σε αντίθεση με άλλες ιδιωτικές κερδοσκοπικές οντότητες, για τις οποίες απαιτούνται πληροφορίες σχετικά με τους τελικούς ιδιοκτήτες, οι ΜΚΟ δεν έχουν ιδιοκτήτες, με αποτέλεσμα να μην είναι εύκολο να απαντηθεί το ερώτημα «ποιος βρίσκεται από πίσω». Η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ δεν απαιτεί από την Επιτροπή και τους άλλους φορείς υλοποίησης να ελέγχουν τις πηγές χρηματοδότησης των ΜΚΟ. Ο νομοθετικά προβλεπόμενος έλεγχος της οικονομικής σταθερότητας, όταν διενεργείται, παρέχει στους διαχειριστές των κονδυλίων της ΕΕ την ευκαιρία να αξιολογούν τις πηγές χρηματοδότησης των ΜΚΟ, ώστε να εντοπίζουν «ποιος βρίσκεται από πίσω» και, ως εκ τούτου, να διαπιστώνουν τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων ή κινδύνους υπονόμησης της ανεξαρτησίας τους από συγκεκριμένους δωρητές. Στο δείγμα μας δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι είχε διενεργηθεί τέτοιος έλεγχος των πηγών χρηματοδότησης.
- 57** Διενεργήσαμε πρόσθετες επαληθεύσεις, όπως έλεγχο των βάσεων δεδομένων εξωτερικών παρόχων (βάσει δημόσια διαθέσιμων δεδομένων) και υποβολή ερωτημάτων απευθείας σε ΜΚΟ, και διαπιστώσαμε ότι, για τους περισσότερους αποδέκτες, η κύρια πηγή χρηματοδότησης ήταν δημόσιες αρχές. Λάβαμε πληροφορίες για 51 από τις 90 οντότητες του δείγματός μας. Το 2022 και το 2023, περισσότερο από το 85 % αυτών των 51 ΜΚΟ χρηματοδοτήθηκαν κυρίως από δημόσιες πηγές, και το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός της ΕΕ αποτελούσε την κύρια πηγή χρηματοδότησης των μισών από αυτές αναδεικνύει την ανάγκη για διεξοδικούς ελέγχους της συμμόρφωσης των αποδεκτών με τις αξίες της ΕΕ.

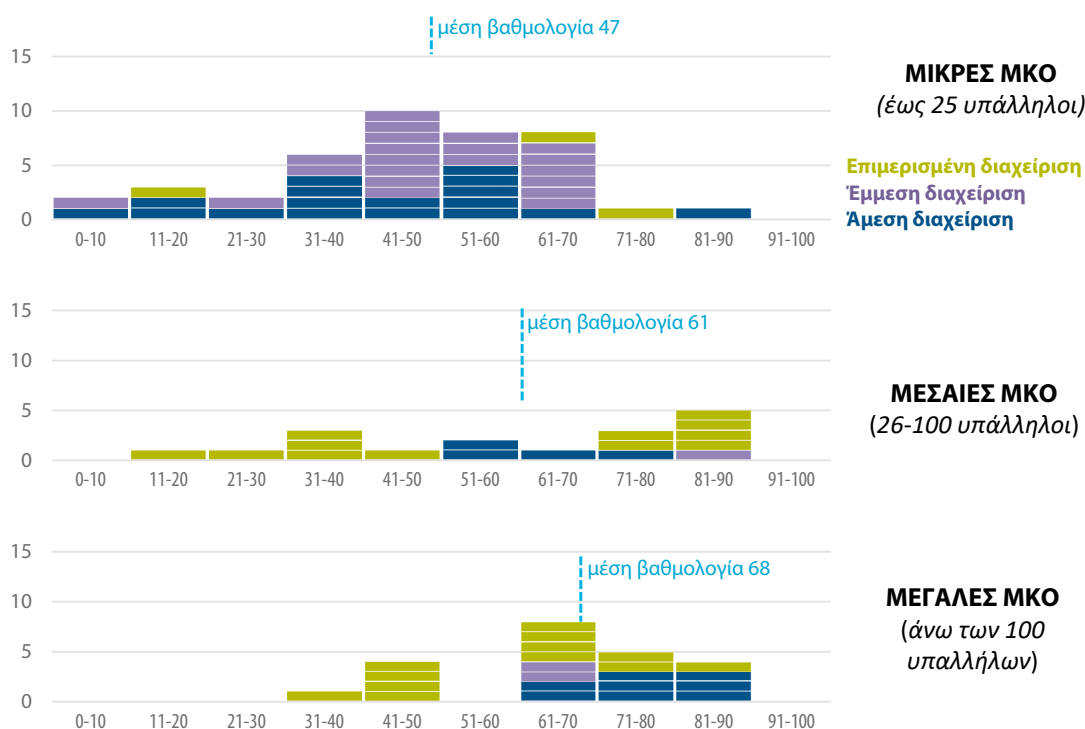
Οι πρακτικές των ΜΚΟ του δείγματός μας αναφορικά με τη διαφάνεια ποικίλλουν σημαντικά, με τις μεγαλύτερες οργανώσεις να έχουν καλύτερες επιδόσεις

- 58** Αξιολογήσαμε τη διαφάνεια των ΜΚΟ του δείγματός μας, εξετάζοντας τις πληροφορίες που δημοσιοποιούν οι ίδιες. Για την αξιολόγηση των δημόσια διαθέσιμων πληροφοριών βασιστήκαμε στα [πρότυπα](#) διαφάνειας που θέσπισε το Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων για το Δίκαιο των ΜΚΟ της [Διάσκεψης των διεθνών ΜΚΟ](#) του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και στην προσέγγιση δύο ισπανικών οργανώσεων: της [CONGE](#) (La Coordinadora de ONG para el desarrollo) και ενός ιδιωτικού ιδρύματος που ενεργεί ως ανεξάρτητος

αξιολογητής ΜΚΟ (*Fundación Lealtad*). Επικεντρωθήκαμε σε τομείς που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το ποιόν των ΜΚΟ και τις δραστηριότητές τους και τους ομαδοποιήσαμε σε τέσσερις κατηγορίες που αφορούν τη διαφάνεια: όργανα διοίκησης, αποστολές, όραμα και αξίες, κοινωνική βάση και στήριξη, και σχεδιασμός και αναφορά στοιχείων. Στο **παράρτημα IV** παρέχονται λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήσαμε για την αξιολόγηση της διαφάνειας των ΜΚΟ, καθώς και σχετικά με τα χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στην καλύτερη βαθμολογία.

- 59** Ο βαθμός στον οποίο οι ΜΚΟ εξασφαλίζουν διαφάνεια οικειοθελώς ποικίλλει σημαντικά. Σε κλίμακα από το 0 έως το 100, οι ΜΚΟ του δείγματός μας έλαβαν κατά μέσο όρο βαθμολογία 55 μονάδων. Ωστόσο, οι επιμέρους βαθμολογίες κυμαίνονταν από 5 έως 90 μονάδες (βλέπε **παράρτημα III**). Από την αξιολόγησή μας προκύπτει ότι οι ΜΚΟ έλαβαν ικανοποιητική βαθμολογία όσον αφορά τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τα όργανα διοίκησής τους, τις αποστολές, τα οράματα και τις αξίες τους. Από την άλλη, τείνουν να είναι λιγότερο διαφανείς όσον αφορά την κοινωνική τους βάση, τη στήριξη και τις οικονομικές καταστάσεις τους. Μολονότι συνήθως αναφέρουν τους κύριους δωρητές τους, σπανίως περιλαμβάνουν στα στοιχεία που δημοσιοποιούν τα δωρηθέντα ποσά και τις σχετικές περιόδους. Στο **γράφημα 6** παρουσιάζουμε συνοπτικά την αξιολόγησή μας όσον αφορά την εθελοντική διαφάνεια των ΜΚΟ και στο **παράρτημα V** παρουσιάζουμε αναλυτικά τα αποτελέσματα για κάθε κατηγορία που εξετάσαμε στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης.

Γράφημα 6 | Οι μικρές ΜΚΟ βαθμολογούνται χαμηλότερα από τις μεσαίες και τις μεγάλες κατά την αξιολόγηση της εθελοντικής διαφάνειας

Σημ.: Οι μέσες βαθμολογίες βασίζονται στο δείγμα των 90 αποδεκτών. Τα γραφικά απεικονίζουν τις πληροφορίες για 80 ΜΚΟ, τις οποίες ταξινομήσαμε ανά μέγεθος. Κάθε τουβλάκι αντιπροσωπεύει μια ΜΚΟ του δείγματος.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 60** Διαπιστώσαμε ότι ο καθοριστικός παράγοντας του επιπέδου διαφάνειας των ΜΚΟ είναι το μέγεθος, ιδίως όσον αφορά τη διοικητική ικανότητα. Οι μικρές ΜΚΟ του δείγματός μας, δηλαδή εκείνες που απασχολούν λιγότερα από 25 άτομα, βαθμολογήθηκαν κατά μέσο όρο με 47 μονάδες, βαθμός χαμηλότερος από τον μέσο όρο για ολόκληρο το δείγμα (55 μονάδες). Από την άλλη, οι μεγάλες ΜΚΟ, με περισσότερους από 100 υπαλλήλους, βαθμολογήθηκαν κατά μέσο όρο με 68 μονάδες. Επτά οργανώσεις του δείγματός μας δεν διέθεταν μόνιμο προσωπικό, αλλά προσλάμβαναν υπαλλήλους για την υλοποίηση έργων για τα οποία είχαν ήδη εξασφαλίσει χρηματοδότηση.
- 61** Στην Ισπανία, ένα από τα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε, διαπιστώσαμε ότι οι ΜΚΟ μπορούν να εφαρμόζουν διαφορετικές διαδικασίες διαπίστευσης, επιπλέον των υποχρεώσεων αναφοράς στοιχείων που υπέχουν συμβατικά, καθώς και βάσει της εθνικής και της ενωσιακής νομοθεσίας. Οι διαδικασίες διαπίστευσης αφορούν τη διαχείριση, τη διακυβέρνηση και τη διαφάνεια των ΜΚΟ. Αυτές οι διαδικασίες στην Ισπανία αποσκοπούν στην επαλήθευση της προέλευσης της χρηματοδότησης από δημόσιες και ιδιωτικές πηγές, της κοινωνικής βάσης και της στήριξής τους (συμπεριλαμβανομένων των ομάδων και των οντοτήτων που υποστηρίζουν το έργο τους: πολιτών, δωρητών, εθελοντών), των κύριων δωρητών και των δικτύων στα οποία ανήκουν.

- 62** Οι ισπανικές ΜΚΟ στο δείγμα μας για την επιμερισμένη διαχείριση βαθμολογήθηκαν κατά μέσο όρο με 71 μονάδες. Αυτό δείχνει ότι μια διαδικασία διαπίστευσης θα μπορούσε να λειτουργήσει ως κίνητρο για μεγαλύτερη διαφάνεια των ΜΚΟ. Από τις 10 ισπανικές ΜΚΟ, οι πέντε έχουν διαπιστεύσεις διαφάνειας, εκ των οποίων τέσσερις είναι μεσαίου μεγέθους και μία είναι μικρή. Για λόγους σύγκρισης, η βαθμολογία των γερμανικών και των σουηδικών ΜΚΟ προσέγγιζε τον μέσο όρο, ενώ μία μεγάλη γερμανική ΜΚΟ διέθετε επίσης τέτοια διαπίστευση.
- 63** Η υποβολή σε διαδικασία διαπίστευσης με σκοπό την απόκτηση πιστοποιητικού διαφάνειας δεν αποτελεί πρακτική διαδεδομένη μεταξύ των ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Στο δείγμα μας των 90 αποδεκτών, εντοπίσαμε οκτώ ΜΚΟ που διαθέτουν πιστοποιητικό διαφάνειας εκδοθέν από ιδιωτικούς φορείς ανεξάρτητους από αυτές. Δύο διαφορετικοί ισπανικοί οργανισμοί που ειδικεύονται στη διακυβέρνηση και τη διαφάνεια των ΜΚΟ είχαν πιστοποιήσει πέντε ισπανικές ΜΚΟ, και ένας σουηδικός οργανισμός που ειδικεύεται στη συγκέντρωση πόρων από ΜΚΟ είχε πιστοποιήσει μία σουηδική ΜΚΟ. Εντοπίσαμε επίσης μια ΜΚΟ από τη Γερμανία και μια άλλη από το Βέλγιο με πιστοποιητικά διαφάνειας που είχαν εκδοθεί από οργανισμούς πιστοποίησης στις αντίστοιχες χώρες.
- 64** Δεν εντοπίσαμε ουσιώδεις διαφορές στη βαθμολογία που είχαν λάβει οι ΜΚΟ όσον αφορά την εθελοντική διαφάνεια, ανάλογα με τον τρόπο διαχείρισης στο πλαίσιο του οποίου χρηματοδοτήθηκαν. Οι ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης είχαν λάβει ελαφρώς χαμηλότερη βαθμολογία, κυρίως λόγω του μικρότερου μεγέθους τους, καθώς πολλές απασχολούν λιγότερα από πέντε άτομα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το μέρος του δείγματός μας που αντιστοιχούσε στην έμμεση διαχείριση χρηματοδοτείται μέσω του Erasmus+ και του ΕΣΑ, οι αποδέκτες των οποίων συχνά είναι μικρές ΜΚΟ.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα V, του οποίου προεδρεύει ο Jan Gregor, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 25ης Φεβρουαρίου 2025.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Λίγα λόγια για τον έλεγχο

Στήριξη της ΕΕ προς ΜΚΟ και εφαρμοστέες απαιτήσεις διαφάνειας

- 01** Η [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#) τονίζει τη σημασία του ανοικτού, διαφανούς και τακτικού διαλόγου με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις και την κοινωνία των πολιτών¹, μέρος της οποίας αποτελούν οι ΜΚΟ. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι ενώσεις εργοδοτών και τα θρησκευτικά ιδρύματα συγκαταλέγονται μεταξύ των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, αλλά αυτό που διαφοροποιεί τις ΜΚΟ είναι το γεγονός ότι οφείλουν να λειτουργούν ανεξάρτητα από κυβερνητική επιρροή. Οι ΜΚΟ δραστηριοποιούνται κυρίως στους τομείς της κοινωνικής ένταξης, των ίσων ευκαιριών, της ισότητας των φύλων, της δράσης για το κλίμα και της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και της έρευνας και καινοτομίας, στο πλαίσιο είτε της εξωτερικής δράσης είτε των εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ. Η Επιτροπή στηρίζει σταθερά, μέσω χρηματοδότησης με ενωσιακούς πόρους και διάφορων πρωτοβουλιών πολιτικής, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στον ρόλο που διαδραματίζουν στο πλαίσιο των δημοκρατικών διαδικασιών χάραξης πολιτικής και της οικοδόμησης μιας ισχυρότερης Ευρώπης².
- 02** Βάσει του ορισμού του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ως ΜΚΟ νοείται κάθε μη κερδοσκοπική οντότητα που οργανώνεται για την επιδίωξη κοινών στόχων και ιδανικών, χωρίς σημαντική κυβερνητική συμμετοχή ή εκπροσώπηση³. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι ΜΚΟ ορίζονται από τον νόμο και σε άλλα από τη φύση των δραστηριοτήτων τους. Στην ειδική έκθεσή μας του 2018 σχετικά με τη χρηματοδότηση των ΜΚΟ από την ΕΕ, η οποία εστιάζει στην εξωτερική δράση, αναφέραμε πως, μολονότι ο όρος «ΜΚΟ» χρησιμοποιείται ευρέως, δεν υπάρχει ένας κοινός ορισμός της έννοιας στο πεδίο των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Τότε είχαμε συστήσει στην

¹ [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#), άρθρο 11.

² Ιστότοπος της Επιτροπής.

³ [Development Assistance Committee Members and Civil Society](#), ΟΟΣΑ, 2020, σ. 28.

Επιτροπή να θεσπίσει σαφή κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μιας οντότητας ως ΜΚΟ, ώστε να ενισχυθεί η αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών στοιχείων σχετικά με τη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ. Ακόμη, συστήναμε να βελτιωθούν οι πληροφορίες σχετικά με τα κονδύλια που διατίθενται μέσω ΜΚΟ, ώστε να διασφαλίζεται η ακριβής δημοσίευσή τους, και να εξακριβώνεται η εφαρμογή των κανόνων στην περίπτωση διαδοχικών επιχορηγήσεων. Η Επιτροπή υλοποίησε σε μεγάλο βαθμό αυτές τις συστάσεις⁴.

- 03** Τον Σεπτέμβριο του 2024, οι συννομοθέτες της ΕΕ επικαιροποίησαν τον **δημοσιονομικό κανονισμό**, περιλαμβάνοντας, στο άρθρο 2, παράγραφος 49, ορισμό της ΜΚΟ: «μη κυβερνητική οργάνωση: εθελοντική, ανεξάρτητη από την κυβέρνηση, μη κερδοσκοπική οργάνωση, η οποία δεν είναι πολιτικό κόμμα ή συνδικαλιστική οργάνωση». Δεδομένου ότι ο ορισμός εισήχθη προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια όσον αφορά τους αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ που είναι ΜΚΟ⁵, οι συννομοθέτες προέβλεψαν επίσης ότι οι αιτούντες επιχορήγηση από την ΕΕ θα πρέπει να δηλώνουν κατά πόσο καλύπτονται από αυτόν τον ορισμό.
- 04** Οι ΜΚΟ δεν αποτελούν ομοιογενή ομάδα. Μπορεί να είναι μικρές οργανώσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε τοπικό επίπεδο ή μεγάλες, διεθνείς ΜΚΟ με παρουσία σε πολλές χώρες. Ορισμένες έχουν ετήσιους προϋπολογισμούς που δεν υπερβαίνουν τα 10 000 ευρώ και απασχολούν προσωπικό μόνο για την εκτέλεση συγκεκριμένων έργων. Άλλες πάλι έχουν ετήσιο προϋπολογισμό άνω του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ και απασχολούν αρκετές χιλιάδες υπαλλήλους.
- 05** Οι ΜΚΟ μπορούν να λαμβάνουν επιχορηγήσεις από την ΕΕ, λόγω χάριν για την υλοποίηση ενός έργου της. Ταυτόχρονα, μπορούν επίσης να ενεργούν ως «εκπρόσωποι συμφερόντων» (οργανώσεις, ενώσεις, ομάδες και αυτοαπασχολούμενοι) που επιδιώκουν, μέσω των δραστηριοτήτων τους, να επηρεάσουν τη διαμόρφωση πολιτικών και τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ. Έως τον Ιούνιο του 2024, περισσότερες από 3 500 ΜΚΟ, πλατφόρμες, δίκτυα και παρόμοιες οντότητες είχαν καταχωριστεί στο μητρώο διαφάνειας της ΕΕ. Από αυτές, περισσότερες από 900 έλαβαν επιχορηγήσεις της ΕΕ κατά την περίοδο 2021-2023⁶. Σε συνέχεια του σκανδάλου «Qatargate» το 2022, εντάθηκαν οι πιέσεις για ενίσχυση των προτύπων διαφάνειας για τις ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Σε αυτή τη βάση, τον Ιανουάριο του 2024, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε

⁴ Έκθεση του ΕΕΣ σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2021.

⁵ Κανονισμός 2024/2509, αιτιολογική σκέψη 8.

⁶ Η επίσημη πύλη ευρωπαϊκών δεδομένων.

ψήφισμα⁷ με το οποίο ζητούσε μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία όσον αφορά την κατανομή της ενωσιακής χρηματοδότησης στους αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ.

- 06** Βάσει των διεθνών προτύπων⁸, η δημόσια διαφάνεια συνίσταται στην παροχή στους πολίτες των πληροφοριών που απαιτούνται, ώστε αυτοί να μπορούν να υποχρεώνουν σε λογοδοσία τους αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων δημόσιους φορείς. Η εκπλήρωση των απαιτήσεων διαφάνειας δεν περιορίζεται σε πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες των κονδυλίων της ΕΕ και την αιτία και τον σκοπό της χορήγησής τους, αλλά περιλαμβάνει και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης των κονδυλίων αυτών, όπως και με το ύψος τους, περιλαμβάνει δε τους παράγοντες που απεικονίζονται στο [γράφημα 1](#).
- 07** Ο δημοσιονομικός κανονισμός καθιστά τη διαφάνεια μία από τις κατευθυντήριες αρχές του προϋπολογισμού, απαιτώντας από την Επιτροπή να παρουσιάζει, εγκαίρως και με τον κατάλληλο τρόπο, πληροφορίες σχετικά με τα κονδύλια της ΕΕ⁹. Ο κανονισμός περιλαμβάνει ειδικές απαιτήσεις διαφάνειας, υποχρεώνοντας την Επιτροπή και τους φορείς που εκτελούν τον προϋπολογισμό της ΕΕ να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες των κονδυλίων της ΕΕ που τελούν υπό άμεση διαχείριση. Στην περίπτωση των διαδικασιών διαχείρισης επιχορηγήσεων και συμβάσεων, πρόσθετες απαιτήσεις διαφάνειας προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και στην τομεακή νομοθεσία. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν τις δικές τους πρόσθετες απαιτήσεις διαφάνειας. Οι ΜΚΟ μπορούν επίσης να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν δικές τους πρακτικές όσον αφορά τη διαφάνεια και να παρέχουν πληροφορίες με δική τους πρωτοβουλία. Στο [παράρτημα II](#) παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις απαιτήσεις διαφάνειας της ΕΕ.
- 08** Το FTS είναι μια δημόσια διαθέσιμη βάση δεδομένων που περιέχει στοιχεία σχετικά με τους αποδέκτες χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Περιέχει χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με τις πράξεις πρώτου επιπέδου υπό άμεση και έμμεση διαχείριση και αποτελεί το κύριο εργαλείο διαφάνειας για τους αποδέκτες κονδυλίων της ΕΕ στο πλαίσιο αυτών των δύο τρόπων διαχείρισης. Ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως ΜΚΟ στο FTS βασίζεται στην υπεύθυνη δήλωση των αποδεκτών ενωσιακών

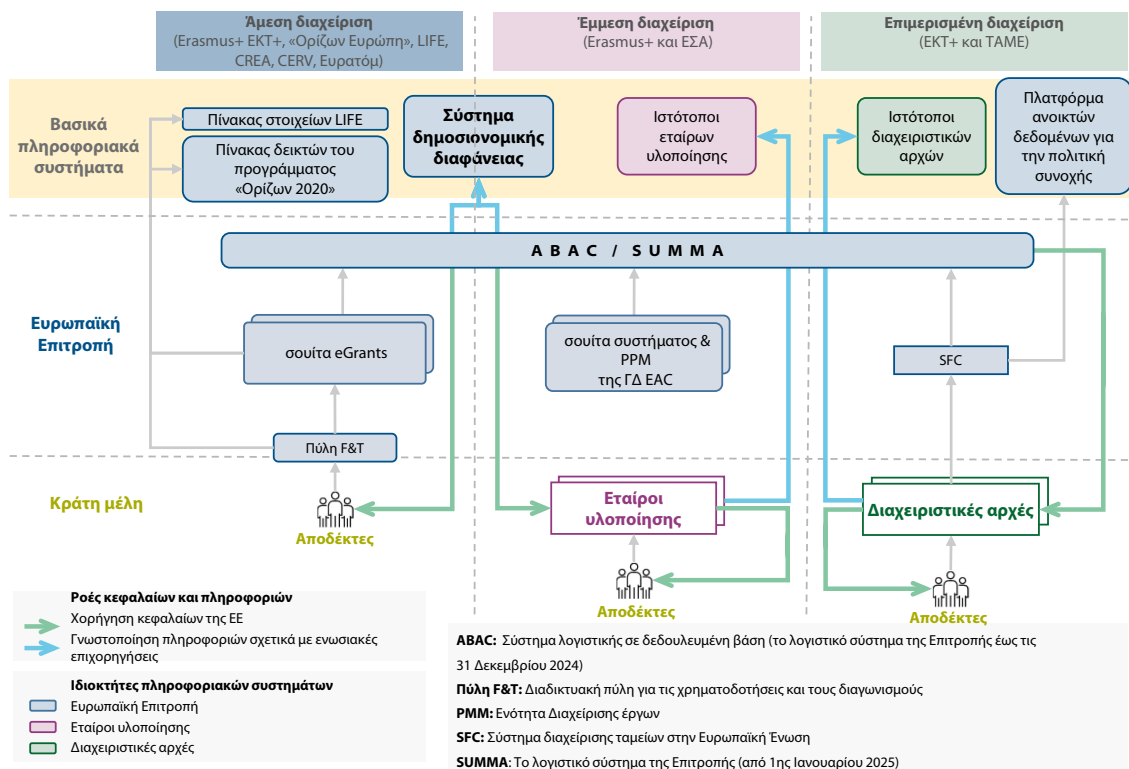
⁷ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 17ης Ιανουαρίου 2024, σχετικά με τη διαφάνεια και τη λογοδοσία των μη κυβερνητικών οργανώσεων που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ [2023/2122(INI)].

⁸ ΟΟΣΑ (2017), *OECD Budget Transparency Toolkit: Practical Steps for Supporting Openness, Integrity and Accountability in Public Financial Management*, OECD Publishing, Παρίσι, [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο](#) και [Διεθνής Διαφάνεια](#).

⁹ Κανονισμός 2024/2509, άρθρο 38.

κονδυλίων. Οι εταιρείοι υλοποίησης και οι αρχές των κρατών μελών υποχρεούνται να δημοσιεύουν στους ιστοτόπους τους πληροφορίες σχετικά με τα ενωσιακά κονδύλια που έχουν χορηγήσει σε αποδέκτες. Στο **γράφημα 1** παρουσιάζονται τα κύρια πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούν η Επιτροπή και άλλοι φορείς υλοποίησης προκειμένου να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ.

Γράφημα 1 | Για τη γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με την ενωσιακή χρηματοδότηση χρησιμοποιούνται πολλαπλά πληροφοριακά συστήματα

Πηγή: ΕΕΣ.

Ενωσιακή χρηματοδότηση προς ΜΚΟ

09 Το μεγαλύτερο μέρος της ενωσιακής χρηματοδότησης προς ΜΚΟ λαμβάνει τη μορφή επιχορηγήσεων για τις οποίες είναι επιλέξιμες διάφορες κατηγορίες αποδεκτών. Ως εκ τούτου, οι ΜΚΟ πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις διαφάνειας που επιβάλλει η ΕΕ (**παράρτημα II**) και οι οποίες ισχύουν για όλες τις κατηγορίες αποδεκτών.

10 Κατά την περίοδο 2021-2023, η Επιτροπή δήλωσε στο FTS ότι είχε δεσμεύσει 3,4 δισεκατομμύρια ευρώ από τη χρηματοδότηση που διαχειριζόταν άμεσα για εσωτερικές πολιτικές για την επιχορήγηση ΜΚΟ, καθώς και 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ για δράσεις υπό έμμεση διαχείριση μέσω των εταιρών υλοποίησης. Τα ποσά αυτά, τα οποία διοχετεύθηκαν σε 5 000 ΜΚΟ, αντιπροσωπεύουν από κοινού το 5 % του συνόλου των υπό άμεση και έμμεση διαχείριση δαπανών για τις εσωτερικές πολιτικές. Από αυτά, η

Επιτροπή διοχέτευσε 261 εκατομμύρια ευρώ αποκλειστικά σε ΜΚΟ, με τη μορφή επιχορηγήσεων λειτουργίας.

- 11** Οι πληροφορίες σχετικά με την ενωσιακή χρηματοδότηση προς ΜΚΟ στο πλαίσιο προγραμμάτων υπό επιμερισμένη διαχείριση δεν είναι ενοποιημένες ούτε διαθέσιμες σε επίπεδο ΕΕ. Κατόπιν αιτήματός μας, τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι, κατά την περίοδο 2021-2023, είχαν χορηγήσει σε περίπου 7 500 ΜΚΟ 2,6 δισεκατομμύρια ευρώ από τις δύο μεγαλύτερες πηγές χρηματοδότησης της ΕΕ. Συγκεκριμένα:
- 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ από το ΕΚΤ+, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό υψηλότερο του 2 % του συνόλου των 95,1 δισεκατομμυρίων ευρώ που είχαν δεσμευθεί έως το τέλος του 2023· και
 - 0,4 δισεκατομμύρια ευρώ από το ΤΑΜΕ, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό υψηλότερο του 7 % του συνόλου των 5,5 δισεκατομμυρίων ευρώ που είχαν δεσμευθεί έως το τέλος του 2023.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

- 12** Αποφασίσαμε να αξιολογήσουμε τη διαφάνεια της χρηματοδότησης της ΕΕ προς ΜΚΟ στο πλαίσιο των εσωτερικών πολιτικών της, λαμβάνοντας υπόψη την έκκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία όσον αφορά την ενωσιακή χρηματοδότηση, τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ΜΚΟ στις δημοκρατικές διαδικασίες χάραξης πολιτικής, καθώς και τον στόχο του δημοσιονομικού κανονισμού του 2024 για βελτίωση της διαφάνειας σε ό,τι αφορά τις χρηματοδοτούμενες με ενωσιακούς πόρους ΜΚΟ (βλέπε σημείο 03).
- 13** Ειδικότερα, εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή, οι εταίροι υλοποίησης και τα κράτη μέλη:
- συγκεντρώνουν και γνωστοποιούν αξιόπιστα δεδομένα σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ· και
 - αξιολόγησαν καταλλήλως αν οι ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ πληρούν τις βασικές απαιτήσεις διαφάνειας, καθώς και αν σέβονται τις ενωσιακές αξίες.
- 14** Ο έλεγχός μας κάλυψε τη χρηματοδότηση των εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ για την περίοδο 2021-2023. Εξετάσαμε τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ στο πλαίσιο όλων των τρόπων διαχείρισης: άμεσης και έμμεσης (μέσω εταίρων υλοποίησης) από την Επιτροπή και επιμερισμένης με τα κράτη μέλη (μέσω εθνικών ή περιφερειακών αρχών). Στην παρούσα έκθεση, με τον όρο «εσωτερικές πολιτικές» αναφερόμαστε σε όλα τα προγράμματα της ΕΕ εκτός της εξωτερικής δράσης (τομέας 6: Γειτονικές χώρες και

υπόλοιπος κόσμος). Ο έλεγχος κάλυψε τις ακόλουθες βασικές εσωτερικές πολιτικές και προγράμματα της ΕΕ, στο πλαίσιο των οποίων χρηματοδοτήθηκαν ΜΚΟ:

- «Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, στην κοινωνική συνοχή και στις αξίες»: EKT+, Erasmus+, ΕΣΑ, CREA και CERV.
- «Έρευνα και καινοτομία»: «Ορίζων Ευρώπη» και πρόγραμμα έρευνας και επιμόρφωσης της Ευρατόμ.
- «Άσυλο, μετανάστευση και ένταξη»: TAME και
- «Περιβάλλον και δράση για το κλίμα»: LIFE.

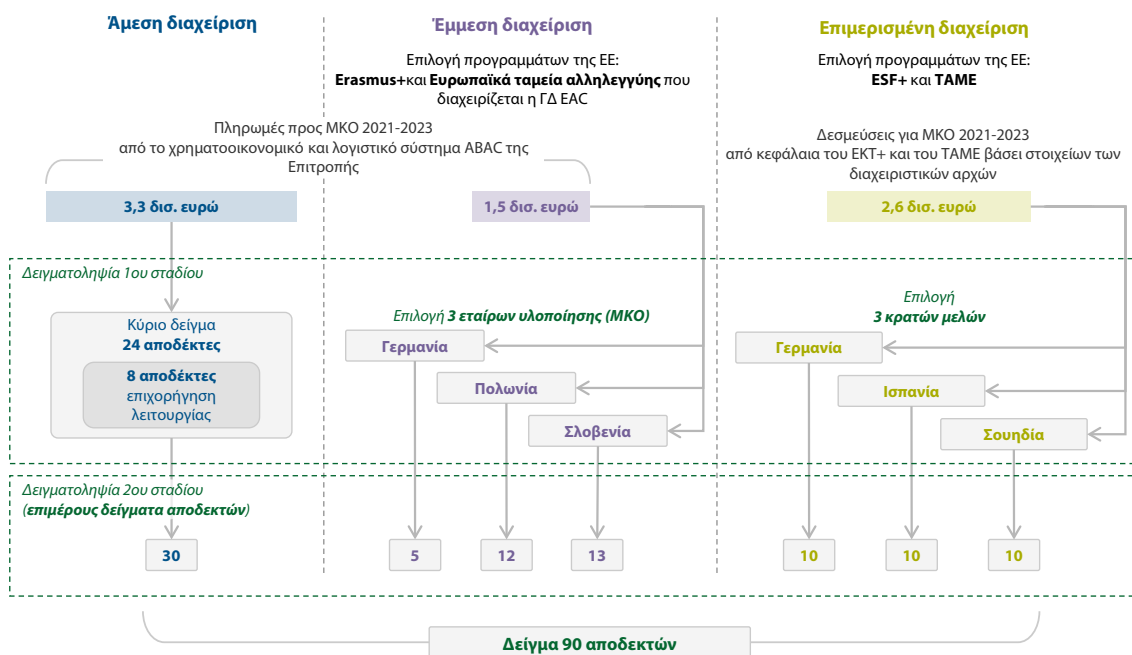
15 Εξαιρέσαμε από την εμβέλεια του ελέγχου μας την εξωτερική πολιτική της ΕΕ, διότι αυτή καλύφθηκε στην έκθεσή μας του 2018 σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ¹⁰ και, στη συνέχεια, το 2021, αποτέλεσε αντικείμενο μεταπαρακολούθησης¹¹.

16 Αξιολογήσαμε την αξιοπιστία των πληροφοριών που δημοσιεύθηκαν από την Επιτροπή, τους εταίρους υλοποίησης και τις αρχές των κρατών μελών σχετικά με την ενωσιακή χρηματοδότηση προς ΜΚΟ, αντιπαραβάλλοντάς τις με τα υποκείμενα δεδομένα για τυχαίο δείγμα 90 αποδεκτών. Στο [γράφημα 2](#) περιγράφεται η επιλογή του δείγματος και η διαστρωμάτωσή του. Το δείγμα μας κάλυψε και τους τρεις τρόπους διαχείρισης, με 30 αποδέκτες για καθέναν από αυτούς (βλέπε [παράρτημα III](#)). Προκειμένου να πληροφορηθούμε τις απόψεις των ΜΚΟ σχετικά με τις απαιτήσεις διαφάνειας που επιβάλλει η ΕΕ, αποστείλαμε ερωτηματολόγιο στους αποδέκτες του δείγματός μας και ζητήσαμε τη γνώμη τεσσάρων ακόμη ΜΚΟ ή ενώσεων ΜΚΟ. Αξιολογήσαμε επίσης κατά πόσον οι πληροφορίες αυτές ήταν εύχρηστες για τους σκοπούς της περαιτέρω ανάλυσης. Επιπλέον, αξιολογήσαμε τα κύρια συστήματα που χρησιμοποιούν η Επιτροπή, οι εταίροι υλοποίησης και οι αρχές των κρατών μελών για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ.

¹⁰ Ειδική έκθεση 35/2018.

¹¹ Έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του προϋπολογισμού της ΕΕ – Κατάσταση στο τέλος του 2021.

Γράφημα 2 | Επιλογή του δείγματός μας

Πηγή: ΕΕΣ.

- 17** Προκειμένου να συγκεντρώσουμε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το κατά πόσον οι διαχειριστές κονδυλίων της ΕΕ αξιολόγησαν δεόντως τις βασικές απαιτήσεις διαφάνειας για τις ΜΚΟ (βλέπε [παράρτημα II](#)), εξετάσαμε όχι μόνο τις διαδικασίες που αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκαν οι έλεγχοί τους στο δείγμα των 90 αποδεκτών. Στο πλαίσιο αυτό, αξιολογήσαμε κατά πόσον οι αποφάσεις επιχορήγησης αιτιολογούνταν με διαφανή τρόπο και περιείχαν παρόμοιο επίπεδο πληροφοριών για τα διάφορα ταμεία και προγράμματα της ΕΕ. Εξετάσαμε επίσης την αρτιότητα των συστημάτων που εφαρμόζουν οι διαχειριστές κονδυλίων της ΕΕ, προκειμένου να ελέγχουν τη συμμόρφωση των αποδεκτών με τις ενωσιακές αξίες, καθώς και κατά πόσον αυτά καθιστούν δυνατό τον εντοπισμό πιθανών παραβιάσεων.
- 18** Για να συγκεντρώσουμε περαιτέρω στοιχεία, πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με υπαλλήλους της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού της Επιτροπής, της ΓΔ EMPL, της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας και Καινοτομίας, της Γενικής Διεύθυνσης Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων, του CINEA, του EACEA, του Εκτελεστικού Οργανισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα. Αποστείλαμε επίσης ερωτηματολόγια στις εθνικές και περιφερειακές αρχές, προκειμένου να συλλέξουμε πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ προς ΜΚΟ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, καθώς και σχετικά με τις εθνικές απαιτήσεις διαφάνειας και τα εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχων.
- 19** Επιλέξαμε τρία κράτη μέλη (Γερμανία, Ισπανία και Σουηδία) για τις επισκέψεις ελέγχου. Το βασικό κριτήριο για την επιλογή τους ήταν η σημαντικότητα των κεφαλαίων που

δεσμεύθηκαν από ενωσιακούς πόρους για τη χρηματοδότηση ΜΚΟ στις χώρες αυτές κατά την περίοδο 2021-2023, ώστε η ανάλυσή μας να είναι ισορροπημένη. Επιπλέον, χρησιμοποιήσαμε τεχνικές ανάλυσης δεδομένων για τη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων μεταξύ των σχετικών συστημάτων, βάσεων δεδομένων και πυλών που περιέχουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ.

Παράρτημα II – Νομική βάση της ΕΕ για τις απαιτήσεις διαφάνειας για επιλεγμένα προγράμματα της ΕΕ

Κανονισμοί της ΕΕ στους οποίους ορίζονται απαιτήσεις διαφάνειας

Απαίτηση διαφάνειας	Δημοσιονομικός κανονισμός – 2018	Κανονισμός περί κοινών διατάξεων	Νομική βάση για άλλα προγράμματα της ΕΕ
Επιχορήγηση κατόπιν δημοσίευσης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων	Άρθρο 189	Άρθρο 49	
Δημοσίευση πληροφοριών περί αποδεκτών και άλλων πληροφοριών	Άρθρο 38	Άρθρο 48	
Προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης	Άρθρο 63, παράγραφος 1, άρθρο 154, παράγραφος 2, και άρθρο 201	Άρθρα 46 και 47	
Επιβεβαίωση λήψης χρηματοδότησης από την ΕΕ		Άρθρο 50	<p>Άρθρο 21 του κανονισμού 1293/2013 (LIFE)</p> <p>Άρθρο 51 του κανονισμού 2021/695 («Ορίζων Ευρώπη»)</p> <p>Άρθρο 25 του κανονισμού 2021/817 (Erasmus +)</p> <p>Άρθρο 22 του κανονισμού 2021/888 (Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης)</p> <p>Άρθρο 20 του κανονισμού 2021/692 (Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες)</p> <p>Άρθρο 23 του κανονισμού 2021/818 («Δημιουργική Ευρώπη»)</p>

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα ΙΙΙ – Βασικές πληροφορίες σχετικά με τις οντότητες του δείγματός μας

Πληροφορίες σχετικά με τις οντότητες που περιλαμβάνονται στο δείγμα μας, που καλύπτει 14 χώρες

Κωδικός στοιχείου του δείγματος	Χώρα	Πρόγραμμα της ΕΕ	Ύψος επιχορήγησης (σε χιλιάδες ευρώ)	Μέγεθος (αριθμός υπαλλήλων)	Πιστοποίηση διαφάνειας	Βαθμολογία ΕΕΣ ως προς τη διαφάνεια – σύνολο
DM01	ES	Ορίζων Ευρώπη	5 460	μεγάλο	ΟΧΙ	80
DM02	ES	Ορίζων Ευρώπη	2 241	μεγάλο	ΟΧΙ	65
DM03	BE	Erasmus+	140	μικρό	ΟΧΙ	60
DM04	BE	Ορίζων Ευρώπη	4 187	μικρό	ΟΧΙ	5
DM05	FR	Erasmus+	2 220	μεσαίο	ΟΧΙ	50
DM06	SE	CREA	160	μικρό	ΟΧΙ	55
DM07	AT	ERASMUS+	280	μ.δ.	ΟΧΙ	65
DM08	DE	Ορίζων Ευρώπη	7 317	μεγάλο	ΟΧΙ	60
DM09	BE	CREA	1 153	μικρό	ΝΑΙ	90
DM10	BE	EKT+	174	μικρό	ΟΧΙ	40
DM11	DE	Ορίζων Ευρώπη	975	μεγάλο	ΟΧΙ	80
DM12	MT	Ορίζων Ευρώπη	1 061	μικρό	ΟΧΙ	15
DM13	DE	Ορίζων Ευρώπη	8 865	μεγάλο	ΟΧΙ	90
DM14	PT	Ορίζων Ευρώπη	1 625	μεγάλο	ΟΧΙ	90
DM15	AT	CERV	503	μικρό	ΟΧΙ	60
DM16	SK	CERV	257	μικρό	ΟΧΙ	20
DM17	DE	CERV	525	μικρό	ΟΧΙ	55
DM18	IT	Erasmus+	86	μ.δ.	ΟΧΙ	70
DM19	IT	LIFE	1 580	μ.δ.	ΟΧΙ	30
DM20	EL	TEA	283	μικρό	ΟΧΙ	35
DM21	DE	Ευρατόμ	102 000	μ.δ.	ΟΧΙ	75
DM22	BE	Erasmus+	125	μικρό	ΟΧΙ	50
DM23	BE	EKT+	1 023	μικρό	ΟΧΙ	35
DM24	FR	CREA	255	μικρό	ΟΧΙ	25
DM25	BE	CREA	483	μικρό	ΟΧΙ	40

Κωδικός στοιχείου του δείγματος	Χώρα	Πρόγραμμα της ΕΕ	Ύψος επιχορήγησης (σε χιλιάδες ευρώ)	Μέγεθος (αριθμός υπαλλήλων)	Πιστοποίηση διαφάνειας	Βαθμολογία ΕΕΣ ως προς τη διαφάνεια – σύνολο
DM26	BE	EKT+	816	μικρό	ΟΧΙ	55
DM27	SE	EKT+	165	μικρό	ΝΑΙ	70
DM28	BE	LIFE	700	μεσαίο	ΟΧΙ	75
DM29	DE	LIFE	700	μεσαίο	ΟΧΙ	55
DM30	IL	Ορίζων Ευρώπη	1 300	μεγάλο	ΟΧΙ	80
IM01	DE	Erasmus+	213 200	μεγάλο	ΟΧΙ	70
IM02	PL	Erasmus+	200 722	μεγάλο	ΟΧΙ	60
IM03	SI	Erasmus+	7 665	μ.δ.	ΟΧΙ	45
IM04	SI	Erasmus+	151	μικρό	ΟΧΙ	65
IM05	SI	Erasmus+	23	μικρό	ΟΧΙ	40
IM06	SI	Erasmus+	60	μικρό	ΟΧΙ	40
IM07	SI	ΕΣΑ	28	μ.δ.	ΟΧΙ	55
IM08	SI	ΕΣΑ	7	μικρό	ΟΧΙ	65
IM09	SI	ΕΣΑ	28	μικρό	ΟΧΙ	60
IM10	SI	Erasmus+	44	μ.δ.	ΟΧΙ	50
IM11	SI	Erasmus+	120	μικρό	ΟΧΙ	70
IM12	SI	Erasmus+	10	μικρό	ΟΧΙ	65
IM13	SI	ΕΣΑ	48	μικρό	ΟΧΙ	45
IM14	SI	Erasmus+	309	μικρό	ΟΧΙ	55
IM15	SI	Erasmus+	29	μικρό	ΟΧΙ	55
IM16	PL	Erasmus+	39	μικρό	ΟΧΙ	30
IM17	PL	Erasmus+	60	μικρό	ΟΧΙ	5
IM18	PL	ΕΣΑ	30	μικρό	ΟΧΙ	45
IM19	PL	Erasmus+	57	μικρό	ΟΧΙ	50
IM20	PL	Erasmus+	29	μικρό	ΟΧΙ	45
IM21	PL	Erasmus+	400	μικρό	ΟΧΙ	85
IM22	PL	Erasmus+	32	μικρό	ΟΧΙ	60
IM23	PL	Erasmus+	25	μικρό	ΟΧΙ	45
IM24	PL	Erasmus+	52	μικρό	ΟΧΙ	50
IM25	PL	Erasmus+	29	μικρό	ΟΧΙ	45

Κωδικός στοιχείου του δείγματος	Χώρα	Πρόγραμμα της ΕΕ	Ύψος επιχορήγησης (σε χιλιάδες ευρώ)	Μέγεθος (αριθμός υπαλλήλων)	Πιστοποίηση διαφάνειας	Βαθμολογία ΕΕΣ ως προς τη διαφάνεια – σύνολο
IM26	PL	Erasmus+	250	μικρό	ΟΧΙ	65
IM27	DE	Erasmus+	291	μ.δ.	ΟΧΙ	35
IM28	DE	Erasmus+	810	μ.δ.	ΟΧΙ	60
IM29	DE	Erasmus+	731	μ.δ.	ΟΧΙ	70
IM30	DE	Erasmus+	400	μικρό	ΟΧΙ	45
SM01	DE	TAME	1 771	μεσαίο	ΟΧΙ	40
SM02	DE	TAME	9 742	μεσαίο	ΟΧΙ	40
SM03	DE	TAME	12 142	μικρό	ΟΧΙ	75
SM04	DE	TAME	1 922	μ.δ.	ΟΧΙ	25
SM05	DE	TAME	707	μεγάλο	ΟΧΙ	65
SM06	DE	EKT+	3 648	μ.δ.	ΟΧΙ	50
SM07	DE	EKT+	2 866	μεγάλο	ΝΑΙ	60
SM08	DE	EKT+	290	μ.δ.	ΟΧΙ	50
SM09	DE	EKT+	23 559	μεσαίο	ΟΧΙ	45
SM10	DE	EKT+	63	μ.δ.	ΟΧΙ	55
SM11	ES	TAME	95	μεσαίο	ΝΑΙ	85
SM12	ES	TAME	156	μεγάλο	ΟΧΙ	85
SM13	ES	TAME	49	μεσαίο	ΝΑΙ	80
SM14	ES	TAME	159	μικρό	ΟΧΙ	70
SM15	ES	TAME	84	μεγάλο	ΟΧΙ	50
SM16	ES	EKT+	13 591	μεσαίο	ΟΧΙ	75
SM17	ES	EKT+	46 670	μεγάλο	ΟΧΙ	80
SM18	ES	EKT+	33 800	μεσαίο	ΝΑΙ	90
SM19	ES	EKT+	18 506	μεσαίο	ΝΑΙ	85
SM20	ES	EKT+	4 000	μικρό	ΝΑΙ	15
SM21	SE	EKT+	2 253	μεγάλο	ΟΧΙ	50
SM22	SE	EKT+	5 512	μεγάλο	ΟΧΙ	80
SM23	SE	EKT+	269	μεγάλο	ΟΧΙ	50
SM24	SE	EKT+	1 238	μεσαίο	ΟΧΙ	15
SM25	SE	EKT+	1 353	μεσαίο	ΟΧΙ	35

Κωδικός στοιχείου του δείγματος	Χώρα	Πρόγραμμα της ΕΕ	Ύψος επιχορήγησης (σε χιλιάδες ευρώ)	Μέγεθος (αριθμός υπαλλήλων)	Πιστοποίηση διαφάνειας	Βαθμολογία ΕΕΣ ως προς τη διαφάνεια – σύνολο
SM26	SE	TAME	5 536	μεγάλο	ΟΧΙ	70
SM27	SE	TAME	818	μεγάλο	ΟΧΙ	50
SM28	SE	TAME	280	μεγάλο	ΟΧΙ	35
SM29	SE	TAME	5 654	μεγάλο	ΟΧΙ	70
SM30	SE	TAME	1 809	μεσαίο	ΟΧΙ	85

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα IV – Περιγραφή της μεθοδολογίας που εφαρμόσαμε για την αξιολόγηση της εθελοντικής διαφάνειας των ΜΚΟ

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των ΜΚΟ του δείματός μας, εξετάσαμε τις πληροφορίες που επιτρέπουν στο κοινό να κατανοήσει ποιες είναι και τι κάνουν.

Αναζητήσαμε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας τους, τους πόρους (οικονομικούς και ανθρώπινους) που χρησιμοποιούν για τις δραστηριότητές τους, τις εσωτερικές διαδικασίες, τις αποφάσεις και τα αποτελέσματά τους, καθώς και σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι πληροφορίες αυτές δημοσιοποιούνται ανοιχτά και με σαφήνεια, ώστε να είναι εύκολα εντοπίσιμες από κάθε ενδιαφερόμενο.

Η μεθοδολογία

Κατά την ανάπτυξη της μεθοδολογίας μας, λάβαμε υπόψη τα [πρότυπα](#) διαφάνειας που θέσπισε το Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων για το Δίκαιο των ΜΚΟ της [Διάσκεψης των διεθνών ΜΚΟ](#) του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και την προσέγγιση δύο ισπανικών οργανώσεων, της [CONGE](#) και του [Fundación Lealtad](#).

Χωρίσαμε την αξιολόγηση σε τέσσερις ενότητες (βλέπε «διευθύνον όργανο», «αποστολή, όραμα και αξίες», «κοινωνική βάση και στήριξη» και «σχεδιασμός και αναφορά στοιχείων»), ακολουθώντας τη μέθοδο διαφάνειας και χρηστής διακυβέρνησης της CONGE, καθώς αυτή καλύπτει τα κύρια εφαρμοστέα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης και περιλαμβάνει συγκεκριμένες ερωτήσεις για κάθε ενότητα. Αξιολογήσαμε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες για τις 90 ΜΚΟ του δείματός μας, απονέμοντας έως και 100 μονάδες για κάθε ενότητα (βλέπε [πίνακα](#)). Η συνολική βαθμολογία αντιστοιχεί στον μέσο όρο των βαθμολογιών που συγκεντρώθηκαν σε καθεμία από τις τέσσερις ενότητες.

Πίνακας αξιολόγησης του ΕΕΣ για τα εθελοντικά μέτρα διαφάνειας των ΜΚΟ

Τομέας Ερώτηση Μέγιστος αριθμός μορίων		
Διευθύνον όργανο	Είναι η σύνθεση του διευθύνοντος οργάνου προσβάσιμη και διαθέσιμη στο κοινό;	30
	Γνωστοποιούνται τυχόν δεσμοί/σχέσεις με άλλους φορείς;	30
	Είναι το οργανόγραμμα προσβάσιμο και διαθέσιμο στο κοινό;	10
	Είναι διαθέσιμα στο κοινό το καταστατικό και οι σχετικοί κανονισμοί;	30

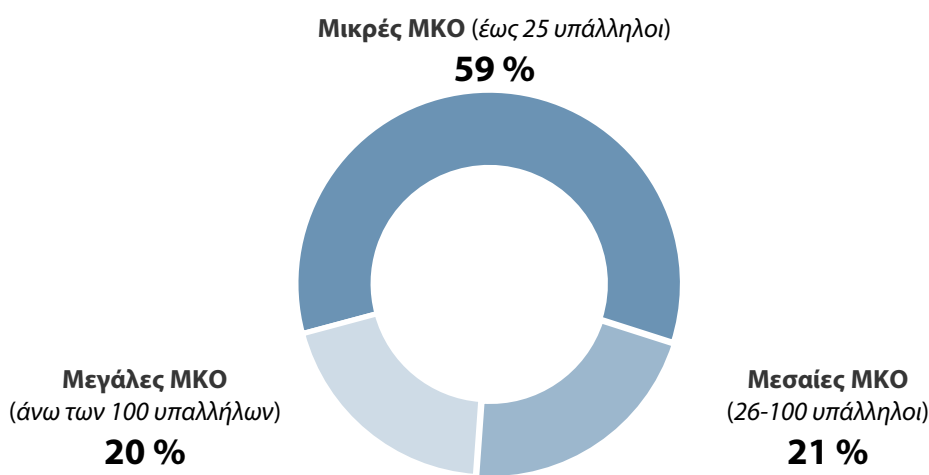
Τομέας Ερώτηση Μέγιστος αριθμός μορίων		
Αποστολή, όραμα και αξίες	Είναι η αποστολή, το όραμα και οι αξίες προσβάσιμες, δημόσια διαθέσιμες και σύμφωνες με τις αξίες της ΕΕ;	75
	Είναι προσβάσιμες και διαθέσιμες στο κοινό οι πληροφορίες σχετικά με τις ιστορικές αλλαγές;	10
	Είναι οι κώδικες δεοντολογίας (εσωτερικοί ή εξωτερικοί τους οποίους έχει υιοθετήσει) προσβάσιμοι, διαθέσιμοι στο κοινό, σύμφωνοι με τις αξίες της ΕΕ, και συνοδεύονται από μηχανισμούς για την ορθή διαχείριση πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων;	15
Κοινωνική βάση και στήριξη	Αναφέρονται δημόσια, στον ιστότοπο της ΜΚΟ οι ομάδες και οι οντότητες που υποστηρίζουν επίσημα το έργο της;	25
	Είναι διαθέσιμα δημόσια ποσοτικά στοιχεία σχετικά με το προσωπικό της ΜΚΟ;	15
	Υπάρχει δημόσιος και προσβάσιμος κατάλογος των δικτύων ή των ομοσπονδιών των οποίων η ΜΚΟ είναι μέλος;	15
	Είναι προσβάσιμος και διαθέσιμος στο κοινό κατάλογος των δημόσιων και ιδιωτικών οντοτήτων που χρηματοδοτούν τη ΜΚΟ;	10
	Υπάρχουν δίαυλοι διά των οποίων μπορούν να ζητηθούν πληροφορίες και να υποβληθούν καταγγελίες σχετικά με τη ΜΚΟ;	15
	Είναι προσβάσιμες και διαθέσιμες στο κοινό πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφική περιοχή δραστηριοποίησης της ΜΚΟ (έδρα);	10
	Είναι προσβάσιμος και διαθέσιμος στο κοινό κατάλογος των δημόσιων ενισχύσεων και των κρατικών και ιδιωτικών επιδοτήσεων;	10
Σχεδιασμός και αναφορά στοιχείων	Είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός προσβάσιμος και διαθέσιμος στο κοινό;	20
	Είναι οι ετήσιοι λογαριασμοί της ΜΚΟ προσβάσιμοι και διαθέσιμοι στο κοινό;	25
	Υπάρχει προσβάσιμη και δημόσια διαθέσιμη έκθεση δραστηριοτήτων;	15
	Παρουσιάζει η ΜΚΟ στοιχεία σχετικά με την προέλευση και τη χρήση των κονδυλίων που λαμβάνει;	15
	Παρέχουν οι εκθέσεις δραστηριοτήτων πληροφορίες για όλα τα προγράμματα και τα έργα;	15
	Είναι δημόσια διαθέσιμη η πολιτική χρηματοοικονομικών επενδύσεων της ΜΚΟ;	10

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της μεθόδου διαφάνειας και χρηστής διακυβέρνησης της CONGE.

Παράρτημα V – Αποτελέσματα της αξιολόγησής μας σχετικά με την εθελοντική διαφάνεια των ΜΚΟ

Η αξιολόγησή μας βασίστηκε σε δείγμα αποδεκτών. Στο [γράφημα 1](#) παρουσιάζεται το μέγεθος των ΜΚΟ που επιλέξαμε.

Γράφημα 1 | Το δείγμα μας περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο μικρές ΜΚΟ

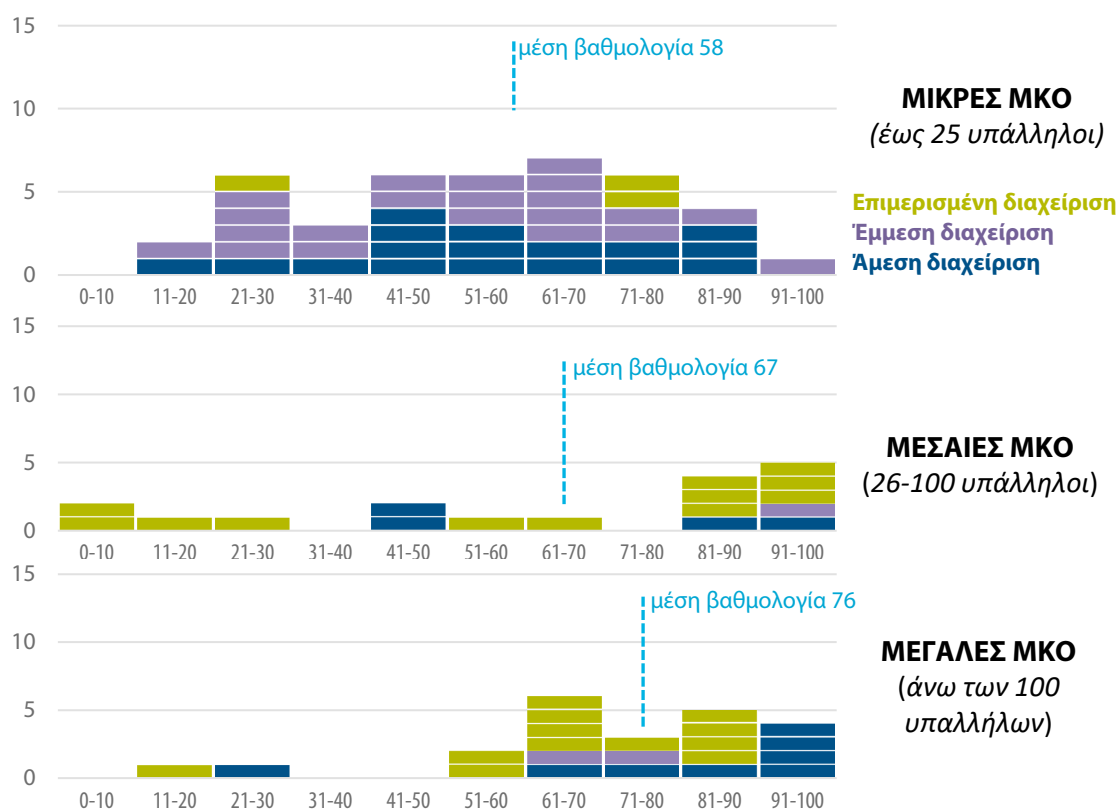
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της έρευνάς μας μεταξύ των ΜΚΟ.

Διευθύνον όργανο

Στην ενότητα αυτή, η μέση βαθμολογία είναι 65 μονάδες και η διάμεση 70, λόγω των υψηλών βαθμολογιών που έλαβαν οι ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της άμεσης και της επιμερισμένης διαχείρισης. Ανεξάρτητα από το μέγεθος και τον τρόπο διαχείρισης, μικρός αριθμός ΜΚΟ έλαβαν μεταξύ 91 και 100 μονάδων. Τις χαμηλότερες βαθμολογίες (έως 40 μονάδες) έλαβαν μικρές ΜΚΟ που χρηματοδοτούνται κυρίως στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης.

Η δημοσιοποίηση δεσμών ή σχέσεων με άλλους φορείς και η ύπαρξη καταστατικού συνέβαλαν σημαντικά στην απόδοση υψηλότερης βαθμολογίας.

Γράφημα 2 | Βαθμολογία σχετικά με τη διαφάνεια για την ενότητα «Διευθύνον όργανο»

Σημ.: Οι μέσες βαθμολογίες βασίζονται στο δείγμα των 90 αποδεκτών. Τα γραφικά απεικονίζουν τις πληροφορίες για 80 ΜΚΟ (κάθε τουβλάκι αντιστοιχεί σε μία ΜΚΟ), τις οποίες ταξινομήσαμε ανά μέγεθος.

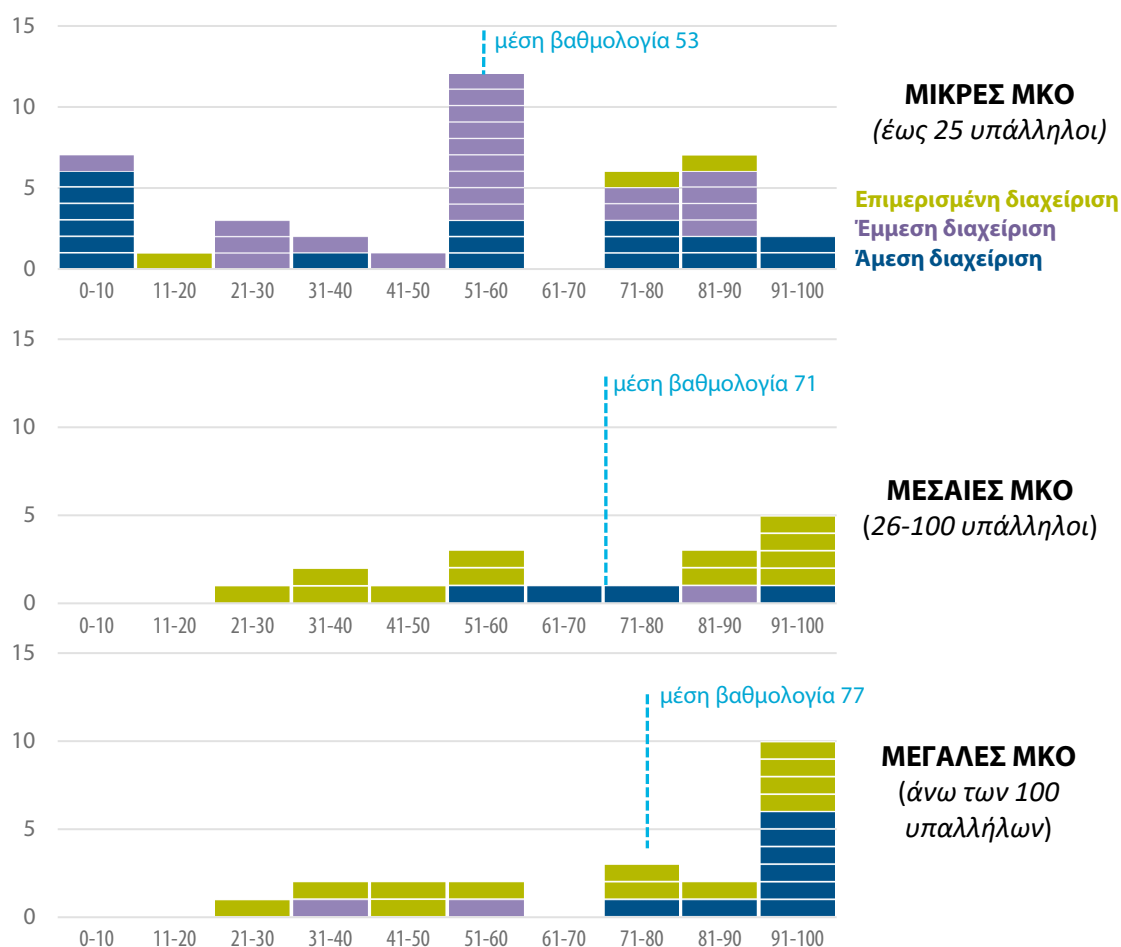
Πηγή: ΕΕΣ.

Αποστολή, όραμα και αξίες

Η διαθεσιμότητα των σχετικών πληροφοριών στο διαδίκτυο είχε ως αποτέλεσμα καλύτερη μέση συνολική και διάμεση βαθμολογία (64 και 63 μονάδες αντίστοιχα). Στην ενότητα αυτή, οκτώ ΜΚΟ έλαβαν τη μέγιστη βαθμολογία των 100 μονάδων (έξι υπό άμεση διαχείριση και δύο υπό επιμερισμένη). Από την άλλη πλευρά, οι μικρές ΜΚΟ έλαβαν τη χαμηλότερη βαθμολογία, με 11 εξ αυτών να συγκεντρώνουν 30 ή και λιγότερες μονάδες.

Η σαφής δήλωση της αποστολής, του οράματος και των αξιών της ήταν καθοριστικό στοιχείο ώστε μια ΜΚΟ να λάβει υψηλή βαθμολογία. Αυτό καθιστά δυνατή όχι μόνο τη εξακρίβωση της ταυτότητας μιας ΜΚΟ, αλλά και τη διασφάλιση της πλήρωσης των προϋποθέσεων του σχετικού ορισμού.

Γράφημα 3 | Βαθμολογία σχετικά με τη διαφάνεια για την ενότητα «Αποστολή, όραμα και αξίες»

Σημ.: Οι μέσες βαθμολογίες βασίζονται στο δείγμα των 90 αποδεκτών. Τα γραφικά απεικονίζουν τις πληροφορίες για 80 ΜΚΟ (κάθε τουβλάκι αντιστοιχεί σε μία ΜΚΟ), τις οποίες ταξινομήσαμε ανά μέγεθος.

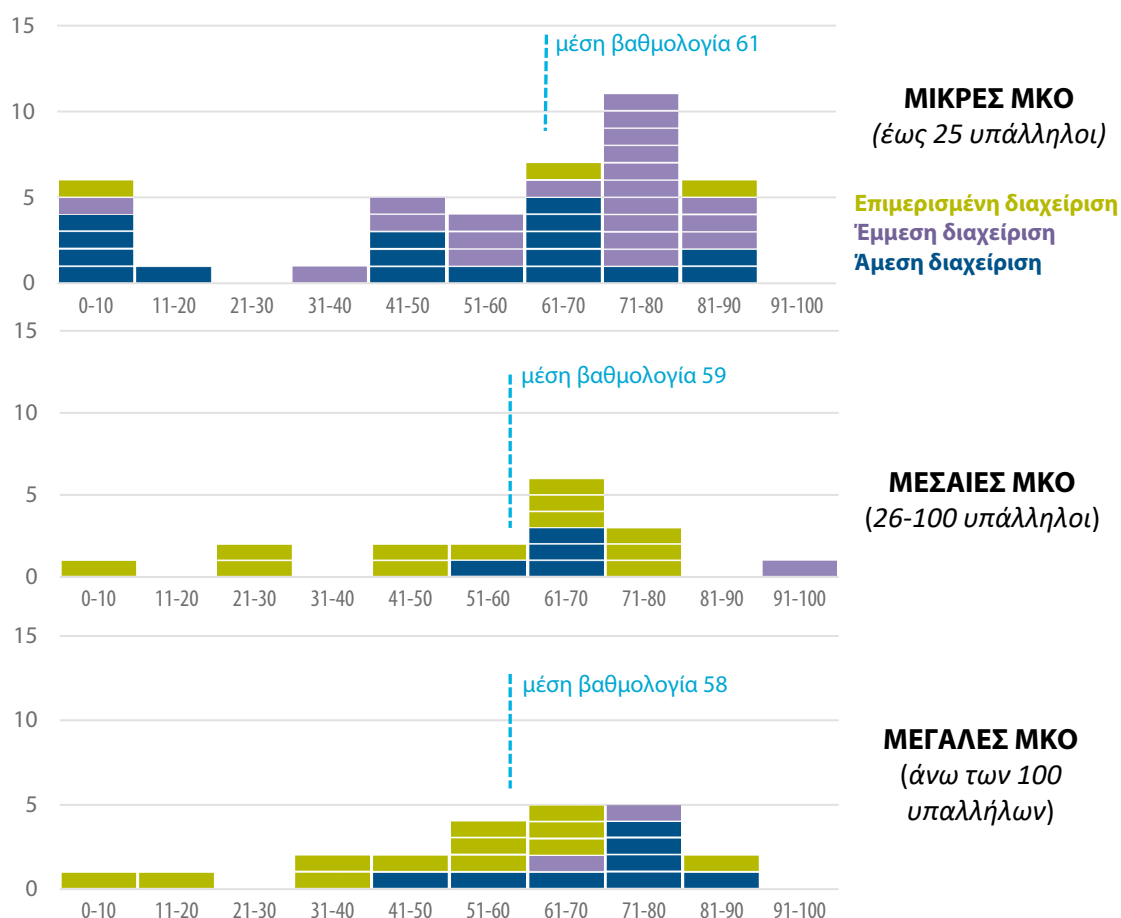
Πηγή: ΕΕΣ.

Κοινωνική βάση και στήριξη

Οι διαφορές στη βαθμολογία στην ενότητα αυτή δείχνουν ότι οι πρακτικές που εφαρμόζουν οι ΜΚΟ του δείγματός μας για την εξασφάλιση διαφάνειας διαφέρουν. Οι περισσότερες από τις 28 ΜΚΟ που συγκέντρωσαν περισσότερες από 71 μονάδες χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης (15 ΜΚΟ), συμπεριλαμβανομένης μίας που έλαβε 100 μονάδες. Δεκαπέντε ΜΚΟ βαθμολογήθηκαν με 40 μονάδες ή λιγότερο, με αποτέλεσμα χαμηλότερο μέσο όρο (58) από ό,τι για τις προηγούμενες ενότητες. Η διάμεση τιμή όμως (65) παραμένει στο ίδιο επίπεδο.

Βασικό στοιχείο για την επίτευξη υψηλότερης βαθμολογίας ήταν η δυνατότητα εντοπισμού της ομάδας/οντότητας, του προσωπικού ή των δωρητών που βρίσκονται πίσω από μια ΜΚΟ.

Γράφημα 4 | Βαθμολογία σχετικά με τη διαφάνεια για την ενότητα «Κοινωνική βάση και στήριξη»

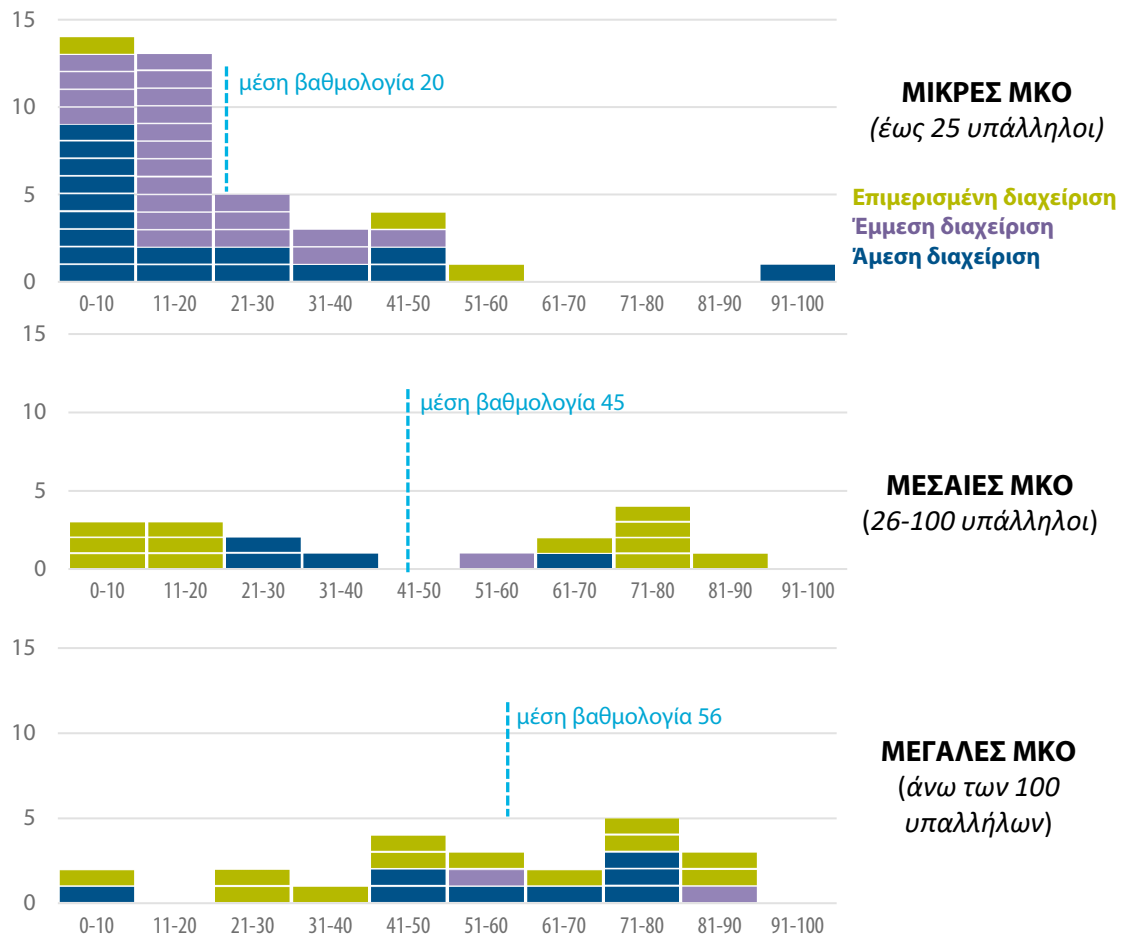
Σημ.: Οι μέσες βαθμολογίες βασίζονται στο δείγμα των 90 αποδεκτών. Τα γραφικά απεικονίζουν τις πληροφορίες για 80 ΜΚΟ (κάθε τουβλάκι αντιστοιχεί σε μία ΜΚΟ), τις οποίες ταξινομήσαμε ανά μέγεθος.

Πηγή: ΕΕΣ.

Σχεδιασμός και αναφορά στοιχείων

Στην ενότητα αυτή καταγράφονται τα χαμηλότερα αποτελέσματα, με συνολική μέση βαθμολογία 33 μονάδων και διάμεση 25, κυρίως επειδή 49 ΜΚΟ δεν έλαβαν πάνω από 40 μονάδες, και 35 ΜΚΟ όχι πάνω από 20 μονάδες. Η χαμηλή μέση βαθμολογία δικαιολογείται από την απουσία διαθέσιμων στο κοινό ετήσιων λογαριασμών, έκθεσης σχετικά με την προέλευση και τη χρήση των κονδυλίων και εκθέσεων δραστηριοτήτων παρεχουσών πληροφορίες για όλα τα προγράμματα και τα έργα σε αρκετές από τις περιπτώσεις που αναλύσαμε.

Γράφημα 5 | Βαθμολογία σχετικά με τη διαφάνεια για την ενότητα «Σχεδιασμός και αναφορά στοιχείων»

Σημ.: Οι μέσες βαθμολογίες βασίζονται στο δείγμα των 90 αποδεκτών. Τα γραφικά απεικονίζουν τις πληροφορίες για 80 ΜΚΟ (κάθε τουβλάκι αντιστοιχεί σε μία ΜΚΟ), τις οποίες ταξινομήσαμε ανά μέγεθος.

Πηγή: ΕΕΣ.

Συντομογραφίες

CERV: Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες

CINEA: Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον

CONGE: La Coordinadora de ONG para el desarrollo

CREA: Δημιουργική Ευρώπη

EACEA: Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού

EUTR: Μητρώο διαφάνειας της ΕΕ

F&T: Διαδικτυακή πύλη για τις χρηματοδοτήσεις και τους διαγωνισμούς

FTS: Σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας

PMM: Ενότητα διαχείρισης έργων

SEDIA: Ενιαίος χώρος ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων

ΓΔ EMPL: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης

EKT+: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+

ΕΣΑ: Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης

ΜΚΟ: Μη κυβερνητική οργάνωση

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

ΠΔΠ: Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

TAME: Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης

Γλωσσάριο

eGrants: Διαδικτυακή πλατφόρμα της Επιτροπής για τη διαχείριση των επιχορηγήσεων έρευνας που παρέχει η ΕΕ, καθ' όλο τον κύκλο ζωής τους.

Άμεση διαχείριση: Διαχείριση ταμείου ή προγράμματος της ΕΕ αποκλειστικά από την Επιτροπή, σε αντιδιαστολή με την επιμερισμένη ή την έμμεση διαχείριση.

Ανάληψη υποχρέωσης: Ποσό στον προϋπολογισμό που προορίζεται ειδικά για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένης δαπάνης, όπως σύμβασης ή συμφωνίας επιχορήγησης. Για κάθε ανάληψη υποχρέωσης πρέπει να υπάρχει αντίστοιχη πίστωση ανάληψης υποχρέωσης.

Βάση δεδομένων: Δομημένο σύνολο δεδομένων που αποθηκεύονται ηλεκτρονικά και είναι διαθέσιμα για αναζήτηση και εξαγωγή.

Διαχειριστική αρχή: Εθνική, περιφερειακή ή τοπική αρχή (του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα) στην οποία κράτος μέλος αναθέτει τη διαχείριση προγράμματος χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ.

Έμμεση διαχείριση: Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας η Επιτροπή αναθέτει καθήκοντα εκτέλεσής του σε άλλες οντότητες (όπως τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμοί).

Επιμερισμένη διαχείριση: Μέθοδος εκτέλεσης του προϋπολογισμού της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στην περίπτωση της άμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή μεταβιβάζει μεν αρμοδιότητες στα κράτη μέλη, διατηρεί ωστόσο για την ίδια την τελική ευθύνη.

Επιχορήγηση λειτουργίας: Χρηματοδοτική στήριξη για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών οργανισμού που επιδιώκει στόχο πολιτικής της ΕΕ.

Επιχορήγηση: Στήριξη από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, συνήθως μη επιστρεπτέα, για έξοδα που έχει πραγματοποιήσει δικαιούχος στο πλαίσιο επιλέξιμου έργου ή προγράμματος.

Κοινωνία των πολιτών: Τμήμα της κοινωνίας, διακριτό από τις δημόσιες αρχές και τις επιχειρήσεις, που απαρτίζεται από ενώσεις και άλλες ομάδες που εκπροσωπούν κοινά συμφέροντα στον δημόσιο τομέα.

Πράξη πρώτου επιπέδου: Πληρωμή ή ανάληψη υποχρέωσης πραγματοποιούμενη από την Επιτροπή υπέρ αποδέκτη ή εταίρου υλοποίησης. Κάθε μεταγενέστερη πληρωμή ή ανάληψη υποχρέωσης από τα κεφάλαια αυτά από τον αποδέκτη ή τον εταίρο

υλοποίησης προς άλλο οργανισμό («αποδέκτη δεύτερου επιπέδου») χαρακτηρίζεται «πράξη δεύτερου επιπέδου».

Συμβούλιο της Ευρώπης: Διεθνής οργανισμός στον οποίο μετέχουν 47 ευρωπαϊκές χώρες και ο οποίος προάγει τη δημοκρατία και προασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου στην Ευρώπη. Δεν συγκαταλέγεται στα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-11>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-11>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το κλιμάκιο επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου V (Χρηματοδότηση και διοίκηση της Ένωσης), του οποίου προεδρεύει ο Jan Gregor, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του συγκεκριμένου έργου ήταν η δρ Laima Liucija Andrikiene, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από τον Tomas Mackevičius, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου της, την Aldona Drėgvaitė, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο της, την Margit Spindelegger και τον Jindřich Doležal, διοικητικά στελέχη, τον Tomasz Kokot, υπεύθυνο έργου, τη Sara Danif, ελέγκτρια, τον Anthony Balby, ελεγκτή, και τη Sara Pérez Miguel, βοηθό ελέγκτρια. Ο Jesús Nieto Muñoz παρείχε υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών.

Από αριστερά: Aldona Drėgvaitė, Sara Danif, Tomasz Kokot, Laima Liucija Andrikiene, Tomas Mackevičius, Sara Pérez Miguel και Jindřich Doležal.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2025

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, τα λογότυπα και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-4847-5	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/7756031	QJ-01-25-021-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-4848-2	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/2546762	QJ-01-25-021-EL-N

Παραπομπή στην παρούσα έκθεση μπορεί να γίνεται ως εξής:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [ειδική έκθεση 11/2025](#), με τίτλο «Διαφάνεια στη χρηματοδότηση ΜΚΟ από την ΕΕ - Παρά την πρόοδο, η συνολική εικόνα δεν είναι ακόμη αξιόπιστη», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025.

Διαφάνεια σημαίνει δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών στις πληροφορίες που χρειάζονται για να υποχρεώνουν σε λογοδοσία τους αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων δημόσιους φορείς. Οι ΜΚΟ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη χάραξη των ενωσιακών πολιτικών. Αξιολογήσαμε τη διαφάνεια της χρηματοδότησης της ΕΕ προς ΜΚΟ στο πλαίσιο των εσωτερικών πολιτικών της. Διαπιστώσαμε ότι, παρά τις βελτιώσεις, η διαφάνεια αυτής της χρηματοδότησης υπονομεύεται λόγω ασυνεπειών στον χαρακτηρισμό οντοτήτων ως ΜΚΟ και προβλημάτων που επηρεάζουν την ποιότητα των δεδομένων. Διαπιστώσαμε επίσης ότι η Επιτροπή και άλλοι φορείς δεν ελέγχουν προδραστικά τη συμμόρφωση των αποδεκτών με τις αξίες της ΕΕ και ότι ορισμένες δραστηριότητες υπεράσπισης συμφερόντων χρηματοδοτήθηκαν από την Επιτροπή κατά τρόπο όχι απολύτως διαφανή. Συνιστούμε στην Επιτροπή να επιδεικνύει συνέπεια στον χαρακτηρισμό οντοτήτων ως ΜΚΟ, να βελτιώσει την ποιότητα των δεδομένων για τις δαπάνες της ΕΕ και να εξακριβώνει ενεργά τη συμμόρφωση με τις αξίες της ΕΕ.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
X: @EUauditors